

Parnični postupak — sudska praksa Bosne i Hercegovine (2. dio)

Troškovi postupka se ne mogu dosuđivati prema vrijednosti spora koju tužilac označi u tužbi ako mu je postavljeni tužbeni zahtjev manji od iznosa označene vrijednosti spora, jer bi se time omogućilo ostvarivanje pravno i moralno nedopuštenih lukrativnih ciljeva, pa se vrijednost spora određuje prema visini novčanog iznosa koji se potražuje tužbenim zahtjevom.

Obrazloženje:

“Nasuprot navedenom, žalba tuženog je samo djelimično osnovana, u dijelu kojim je pobijano rješenje o troškovima postupka dosuđenih tužiocu (dio stava 1. izreke presude), iz razloga na koje će biti ukazano u nastavku. U ovom dijelu nepravilno je postupio prvostepeni sud kada je dosudio troškove postupka prema vrijednosti spora koju je tužilac nepravilno označio u tužbi. Naime, ne mogu se dosuđivati troškovi postupka prema vrijednosti spora koju tužilac označi u tužbi ako mu je, kao u konkretnom slučaju, postavljeni tužbeni zahtjev manji od iznosa označene vrijednosti spora. U suprotnom, ako bi se postupalo na način na koji je to učinio prvostepeni sud u pobijanoj presudi, to bi značilo da tužilac u tužbi vrijednost spora može označiti i sa 1.000.000 KM te tražiti troškove postupka prema takvoj vrijednosti spora, iako je ono što traži tužbenim zahtjevom u novčanom pogledu znatno manje od te vrijednosti. Takvo postupanje je nepravilno, jer bi njime bilo omogućeno ostvarivanje pravno i moralno nedopuštenih lukrativnih ciljeva.

Umjesto toga, a imajući u vidu da tužbeni zahtjev iz ove parnice glasi na novčano potraživanje, vrijednost spora se određuje prema visini novčanog iznosa koji se potražuje tužbenim zahtjevom, te se saglasno tome određuje i nagrada punomoćniku stranke, u skladu sa važećom Tarifom o nagradama i naknadi troškova za rad advokata (“Službeni glasnik Republike Srpske”, broj 68/05).”

(Presuda Okružnog suda u Banjoj Luci, 73 0 Mal 020484 19 Gž 2 od 10.9.2019. godine)

<—>

Član 247. stav 2., 254. stav 4. Zakona o parničnom postupku

Član 26. i 42. Zakona o vanparničnom postupku

REVIZIJA PROTIV RJEŠENJA O ODUZIMANJU POSLOVNE SPOSOBNOSTI NIJE DOZVOLJENA.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj: Rev-269/02 od 29.06.2004. god.)

Postupak u vezi sa naplatom duga za komunalne usluge presudan je za apelantovu imovinu, i nije od značaja, za određivanje karaktera tog spora, to što se radilo o plaćanju duga za usluge koje tužilac vrši u okviru javnih ovlaštenja predviđenih zakonom. Prema tome, član 6. stav 1. Evropske konvencije u konkretnom slučaju je primjenjiv.

Odluka o dopustivosti i meritumu Ustavnog suda BiH – AP 116/02 od 29. septembra 2004.

; parnični postupak u vezi sa naplatom duga za odvoz smeća

UKOLIKO MEĐU ISTIM STRANKAMA BUDE POKRENUTA NOVA PARNICA U POGLEDU ISTOG ZAHTEVA SUD JE DUŽAN ODBACITI TUŽBU U ODNOSU NA KOJU JE PARNICA KASNIJE POČELA TEĆI, A NE TUŽBU KOJA JE KASNIJE PODNESENA.

Iz obrazloženja:

Predmet spora u ovoj parnici je zahtjev tužitelja da se utvrdi ništavim ugovor o doživotnom izdržavanju kojeg je dana 22.09.1993. godine u K.D. zaključila sada pokojna T. M. sa tuženim, te slijedom toga da se utvrdi da u ostavinsku masu iza ostaviteljice ulaze nekretnine kojima je raspolagano navedenim ugovorom, te da se izvrši brisanje zemljišno knjižnog stanja nastalog provođenjem navedenog ugovora u zemljišnim knjigama i izvrši upis u korist tužitelja kao zakonskog nasljednika iza ostaviteljice, te naloži predaja u posjed predmetnih nekretnina.

Odlučujući o navedenom zahtjevu prvostepeni sud utvrđuje da je tužitelj zakonski nasljednik ostavitelja T. M. i u ovom dijelu usvaja tužbeni zahtjev tužitelja.

Međutim, odlučujući o istaknutom prigovoru litispendencije prvostepeni sud je vršio uvid u spis prvostepenog suda P-182/03, te je utvrdio da je u navedenom predmetu podnesena tužba tužiteljice B. A. protiv tuženih Č.S. i T. O., radi utvrđenja i da je predmetna tužba dostavljena na odgovor tuženima u tom predmetu, pa zaključuje da je saglasno odredbi člana 60. stav 2. Zakona o parničnom postupku u navedenom predmetu parnica počela teći. Nadalje, utvrđujući da je dio zahtjeva tužiteljice u navedenoj parnici i to u dijelu kojim je traženo utvrđenje ništavosti ugovora o doživotnom izdržavanju od 22.09.1993. godine, uspostava ranijeg zemljišnoknjižnog stanja i predaja u posjed, identičan dijelu zahtjeva iz predmetne parnice (stav 3 izreke pobijane presude), te utvrđujući da u navedene dvije parnice postoji identitet stranaka (pri čemu uz stranke iz jedne parnice u novoj parnici mogu postojati i druge stranke), kao i identitet činjeničnog osnova, prvostepeni sud zaključuje da u navedenom dijelu postoji identitet parnica i da je time osnovan istaknuti prigovor litispendencije, pa primjenom odredbe člana 60. stav 3. Zakona o parničnom postupku u ovom dijelu tužbu tužitelja odbacuje. Istovremeno, nalazeći da je time preuranjen zahtjev u dijelu kojim je traženo utvrđenje da ostavinskoj masi ostaviteljice pripadaju nekretnine iz zk.ul. 5182 k.o. K. D. u ovom dijelu tužbeni zahtjev tužitelja odbija kao neosnovan.

Žalbenim navodima tužiteljice se osnovano ukazuje da navedeno odbacivanje tužbe tužitelja u ovoj parnici nije utemeljeno u zakonu.

Naime, odlučujući o osnovanosti istaknutog prigovora litispendencije prvostepeni sud je izgubio iz vida da ukoliko, suprotno pravilu o zabrani istovremene dvostruke litispendencije, bude pokrenuta nova parnica među istim strankama u pogledu istog zahtjeva, da je sud dužan odbaciti tužbu u odnosu na koju je parnica kasnije počela teći (a ne onu koja je kasnije podnesena).

U parnici P-182/03 prema stanju prvostepenog spisa tužba je tuženima na odgovor dostavljena 10.09.2003. i 08.12.2003. godine pa se ima uzeti da je ova parnica u odnosu na oba tužena počela teći 08.12.2003. godine. U predmetnoj parnici konačno postavljen zahtjev (pismeni podnesak 07.04.2003. godine) tuženom je na odgovor dostavljen dana 15.04.2003. godine (tužba je dostavljena na odgovor 27.02.2003. godine), pa proizilazi da je u predmetu P-182/03 parnica počela kasnije teći. Time se predmetna parnica imala nastaviti, a tužba odbaciti u predmetu P-182/03.

(Rješenje Okružnog suda Banja Luka GŽ- 2250/07 od 27.2.2008. godine)

PRIVREMENA MJERA OBEZBJEĐENJA

– čl. 276. st. 3. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 58/03, 85/03, 74/05, 63/07 i 19/09)

PRIJEDOG ZA DONOŠENJE PRIVREMENE MJERE OBEZBJEĐENJA NIJE UREDAN UKOLIKO NIJE DOVOLJNO ODREĐENO POTRAŽIVANJE ČIJE SE OBEZBJEĐENJE TRAŽI.

Prema stanju spisa dana 18.09.2006. godine predlagači Š. P. i „E.-t.“ DO G., po punomoćniku advokat N. S. iz G. su podnijeli sudu prijedlog za donošenje privremene mjere obezbjeđenja. Nalazeći da je podneseni prijedlog neuredan, prvostepeni sud rješenjem P-481/06 od 22.09.2006. godine im nalaže da prijedlog urede u roku od 8 dana tako što će jasno označiti potraživanje čije obezbjeđenje traže, odrediti kakvu mjeru traže, odrediti sredstvo i predmet mjere obezbjeđenja i naznačiti protivnike obezbjeđenja, sve u skladu sa odredbom čl. 272 do čl. 276. Zakona o parničnom postupku, a u protivnom podneseni prijedlog sud će odbaciti.

Postupajući po navedenom rješenju, predlagači sudu dostavljaju podnesak od 04.10.2006. godine kojim je kao predlagač sada označen „C. s.“ a.d. G., te je opredjeljena predložena privremena mjera obezbjeđenja.

Prvostepeni sud zauzima stav da nije u cjelosti postupljeno po rješenju suda i da je podneseni prijedlog i dalje neuredan i pobijanim rješenjem prijedlog predlagača odbacuje.

Žalbenim navodima predlagač spori pravilnost pobijanog rješenja tako što smatra da je precizirani prijedlog (pismeni podnesak od 04.10.2006. godine) uredan i da sadrži sve zakonom propisane elemente.

Prema odredbi čl. 276. st. 3. Zakona o parničnom postupku u prijedlogu za određivanje mjere obezbjeđenja predlagač obezbjeđenja mora istaći zahtjev u kome će označiti potraživanje čije obezbjeđenje traži, odrediti kakvu mjeru traži, sredstva i predmet mjera obezbjeđenja, a u prijedlogu se moraju naznačiti činjenice na kojima se zasniva tužbeni zahtjev, te predložiti dokazi kojima se ti navodi potkrepljuju. U konkretnom slučaju, prijedlog za određivanje privremene mjere obezbjeđenja je sudu podnesen prije pokretanja sudskog postupka. Kod takvog stanja stvari, saglasno označenoj zakonskoj odredbi, predlagač je imao obavezu da označi potraživanje čije obezbjeđenje traži, odnosno da označi tužbeni zahtjev usmjeren prema protivnicima obezbjeđenja, a kako to pravilno zaključuje prvostepeni sud.

Naime, prema činjeničnim navodima podneskom od 04.10.2006. godine predlagači prema protivnicima imaju više raznovrsnih potraživanja koja se tiču naknade štete, predaje u posjed nekretnina i pokretnih stvari, kao i na činjenje, odnosno nečinjenje određenih radnji, a dok bi prema petitu predložene privremene mjere obezbjeđenja proizašlo da se potraživanje predlagača tiče predaje u posjed (što opet nije dovoljno opredjeljeno s obzirom da je označeno „cjelokupne imovine“). Kako se stavljeni zahtjev identifikuje po zahtjevu i činjenicama na kojima se isti zasniva, proizilazi da je pravilan zaključak prvostepenog suda da predlagač nije jasno odredio svoje potraživanje čije obezbjeđenje traži, a navedeno kad se ima u vidu i da mjera obezbjeđenja potraživanja koje je usmjereno na određenu stvar ili njen dio ne smije u cjelini obuhvatiti zahtjev koji se njima obezbjeđuje.

Time ne stoje žalbeni navodi da podneseni prijedlog sadrži sve zakonom propisane elemente. Isto tako, predlagač se neosnovano poziva na tužbu koja je priložena uz žalbu (prvostepenom sudu podnesena dana 11.10.2006. godine), a s obzirom da je iz činjeničnih navoda tužbe vidljivo da se ova tužba sudu podnesena u roku od 30 dana, koji rok je određen rješenjem P-447/06 od 12.09.2006 godine, pa se znači tiče druge parnice.

Prema izloženom, pobijano rješenje je utemeljeno na zakonu, pri čemu ovaj sud smatra da na pravilnost pobijanog rješenja nije od relevantnog uticaja činjenica da u konkretnom slučaju predlagaču rješenjem od 22.09.2006. godine

nije vraćen sam prijedlog, s obzirom da je prvostepeni sud predlažu jasno naznačio u kom smislu je potrebno urediti podneseni prijedlog, te upozorio o posljedicama nepostupanja u označenom roku.

(Rješenje Okružnog suda Banjaluka GŽ- 376/07 od 13.03.2007.)

NADLEŽNOST SUDA

– čl. 15. st. 3. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj: 58/03, 85/03, 74/05, 63/07 i 19/09)

NAKNADNE PROMJENE OKOLNOSTI NA KOJIMA JE BILA UTEMELJENA NADLEŽNOST SUDA SU IRELEVANTNE, JER ZAHTJEV PROCESNE EKONOMIJE I SPREČAVANJE ZLOUPOTREBE PROCESNIH OVLAŠTENJA ODOSE PREVAGU NAD ZAHTJEVOM DA SPOR PRESUDI SUD NADLEŽAN U VRIJEME DONOŠENJA MERITORNE ODLUKE.

Prema stanju predmeta tužitelj je prvostepenom sudu dana 27.12.2005. godine podnio tužbu protiv tuženog, a stavljenim zahtjevom je tražio da se tuženi obaveže da mu isplati iznos od 3.971,96 KM sa kamatom od zadocnjenja pa do isplate. Prema činjeničnim navodima tužbe tužitelj je tuženom, po izvršenim radovima na izvozu jalovine i izvlačenju rude, ispostavio račun na iznos od 13.271,96 KM, koji račun je od strane tuženog djelimično izmiren, s tim što je ostao neplaćen utuženi iznos.

Na pripremnom ročištu, koje je po tužbi tužitelja zakazano za 03.08.2006. godine tuženi je priznao navode tužbe i istaknuti tužbeni zahtjev, pa je prvostepeni sud donio presudu na osnovu priznanja P – 255/05 od 03.08.2005. godine. Po žalbi tuženog navedena presuda je presudom ovoga suda GŽ – 1482/06 potvrđena u dijelu odluke o glavnoj stvari, ali je ukinuta u dijelu odluke o zateznoj kamati i troškovima postupka i u tom dijelu predmet je vraćen prvostepenom sudu na ponovni postupak, jer je ovaj sud zauzeo stav da je tužba tužitelja bila neuredna u dijelu zahtjeva za plaćanje zatezne kamate.

Nakon što je u ponovnom postupku tužitelj u ovom dijelu uredio tužbu, te proveden postupak , pobijanom presudom prvostepeni sud tužitelju na iznos glavnog duga od 3.971,96 KM dosuđuje zakonsku zateznu kamatu od utuženja pa do isplate, te troškove parničnog postupka u iznosu od 2.850,00 KM.

Žalbenim navodima tuženi spori pravilnost i zakonitost pobijane presude tako što ponavlja prigovor stvarne nenadležnosti prvostepenog suda i smatra da se radi o privrednom sporu i da je u predmetnoj parnici nadležno Privredno odjeljenje Osnovnog suda u B. Isto tako, ponavlja navode da potraživanje tužitelja nije dospjelo i da se sa tužiteljem dogovorio da će mu platiti izvršene radove nakon što tuženi naplati svoje potraživanje od AD „N.“, koje je bilo investitor predmetnih radova.

U konkretnom slučaju prema sadržaju tužbe (oznaci tužitelja), te s obzirom da u datom odgovoru tuženi nije isticao da se tužitelj bavi registrovanom djelatnošću, već je naprotiv na pripremnom ročištu u cjelosti priznao tužbeni zahtjev tužitelja, u smislu odredbe čl. 15. st.1. i 2. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj: 58/03, 85/03, 74/05 i 63/07) u vrijeme podnošenja tužbe te sve do donošenja presude po priznanju ima se uzeti da je nadležan prvostepeni sud za postupanje (jer prvostepeni sud u smislu odredbe čl. 17. Zakona o parničnom postupku nije imao nikakvih saznanja o eventualnoj stvarnoj nadležnosti drugog suda).

Tek nakon što je presuda na osnovu priznanja ukinuta u pogledu sporednih potraživanja i u tom dijelu predmet vraćen prvostepenom sudu na ponovni postupak, tuženi ističe navedeni prigovor stvarne nenadležnosti prvostepenog suda.

Prema odredbi čl. 15. st. 3. Zakona o parničnom postupku ako se u toku postupka promijene okolnosti na kojima je zasnovana nadležnost suda, sud koji je bio nadležan u vrijeme podnošenja tužbe ostaje i dalje nadležan i ako bi zbog tih promjena bio nadležan drugi sud, pa proizilazi da su naknadne promjene okolnosti (navodi tuženog da tužitelj obavlja registrovanu djelatnost koji ničim nisu potkrijepljeni) na kojima je bila utemeljena nadležnost suda irelevantne, jer zahtjev procesne ekonomije i sprečavanja zloupotrebe procesnih ovlaštenja odnose prevagu nad zahtjevom da spor presudi sud nadležan u vrijeme donošenja meritorne odluke. Navedeno, pogotovo u konkretnom slučaju kada je pobijanom odlukom odlučivano o sporednim potraživanjima (u pogledu glavnog duga presuda na osnovu priznanja pravosnažna dana 12.01.2007. godine), pa proizilazi da je navedeni žalbeni prigovor tuženog neosnovan.

(Rješenje Okružnog suda Banjaluka broj GŽ-505/09 od 26.05.2009.)

PONAVLJANJE POSTUPKA

– član 255. t. 2 Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj: 58/03, 85/03, 74/05 i 63/07)

KAKO JE TUŽENOM SAMO NA TEMELJU NAVODA TUŽBE DA SE RADI O LICU NEPOZNATOG BORAVIŠTA POSTAVLJEN STARAOC, SUD JE NEZAKONITO POSTUPAO ČIME JE TUŽENOG ONEMOGUĆIO DA RASPRAVLJA PRED SUDOM PA SU TIME ISPUNJENI ZAKONSKI USLOVI DA SE DOZVOLI PONAVLJANJE PRAVOSNAŽNO OKONČANOG POSTUPKA.

O osnovanosti prijedloga ovaj sud je odlučio na temelju navoda prijedloga i stanja spisa bez održavanja rasprave u skladu sa odredbom člana 262. stav 1. Zakona o parničnom postupku. Na temelju navedenog, odlučujući u okviru razloga u prijedlogu i zakonskog osnova na temelju kojeg se traži ponavljanje postupka, ovaj sud nalazi da su u konkretnom slučaju ispunjeni zakonski uslovi da se dozvoli ponavljanje pravosnažno okončanog postupka.

Prema odredbi člana 214. Porodičnog zakonika, organ starateljstva će postaviti staraoca za pojedine poslove ili određenu vrstu poslova odsutnom licu čije je boravište nepoznato, a koje nema zastupnika, nepoznatom vlasniku imovine kada je potrebno da se neko o toj imovini stara, kao i u drugim slučajevima kada je to potrebno radi zaštite prava i interesa određenog lica. Prema stavu 2. navedene zakonske odredbe je predviđeno da takvom licu može, pod uslovima određenim zakonom, postaviti staraoca i organ pred kojim se postupak vodio. Staralac za poseban slučaj ima položaj zakonskog zastupnika zastupane (odsutne stranke). Prema odredbi člana 293. Zakona o parničnom postupku u toku cijelog postupka sud će po službenoj dužnosti paziti da li lice koje se pojavljuje kao stranka može biti stranka u postupku i da li je parnično sposobna, da li parnično nesposobnu stranku zastupa njen zakonski zastupnik i da li zakonski zastupnik ima posebna ovlaštenja kad su ona potrebna. Proizilazi da zakonski zastupnici zastupaju lica koja nemaju parničnu sposobnost ili pak osobe koje iz drugih razloga nisu u stanju da se brinu o svojim pravima i obavezama. Odredbom člana 295. stav 2. Zakona o parničnom postupku je propisano da kada sud utvrdi da stranka nema zakonskog zastupnika ili da zakonski zastupnik nema posebna ovlaštenja kad su ona potrebna, zatražiće da nadležni organ starateljstva postavi staraoca parnično nesposobnom licu, odnosno pozvaće zakonskog zastupnika da pribavi posebna ovlaštenja ili će preduzeti druge mjere koje su potrebne da bi parnično nesposobna stranka bila pravilno zastupana, a u konkretnom slučaju ova zakonska odredba bi se imala primijeniti kod zastupanja lica nepoznatog boravišta, u smislu obaveze suda da provjeri zakonske uslove za zastupanje po staraocu, te da se obrati nadležnom organu starateljstva radi postavljanja staraoca.

Saglasno navedenim zakonskim odredbama, prvostepeni sud se nije mogao pasivno držati, prihvatajući da su ispunjeni zakonski uslovi za zastupanje tuženog P. K. od strane staraoca za poseban slučaj, a da prije toga nije preduzeo nikakve mjere kako bi se pokušala utvrditi sadašnja adresa stanovanja za ovog tuženog, odnosno da bi se

na pouzdan način utvrdilo da li su ispunjeni zakonski uslovi za postavljanje staraoca za poseban slučaj. Navedeno, s obzirom da nepoznato boravište tuženog podrazumijeva da je njegovo boravište nepoznato i u zemlji i u inostranstvu, a da je sud do tih podataka došao detaljnom provjerom. Međutim, u konkretnom slučaju sud nije ni pokušao utvrditi boravište tuženog već je prihvatio navode tužbe da se radi o licu nepoznatog boravišta, iako je prema označenim zakonskim odredbama bio dužan da u toku cijelog postupka po službenoj dužnosti pazi na učesće stranke i pravilno zastupanje stranke u postupku.

Postupajući na navedeni nezakonit način prvostepeni sud je tuženog P. K. onemogućio da raspravlja pred sudom, jer je bez ikakve provjere prihvatio navode tužbe da se radi o licu nepoznatog boravišta, te rješenje organa starateljstva koje je doneseno po zahtjevu tužitelja iako se, u pravilu, sud obraća organu starateljstva sa zahtjevom da se postavi zakonski zastupnik odnosno staralac parnično nesposobnoj stranci ili stranci koja iz drugih razloga nije u mogućnosti da preduzima radnje u postupku. Na navedeno nezakonito postupanje nije od uticaja da je po podnošenju prijedloga za ponavljanje pravosnažno okončanog postupka punomoćnik tužitelja pribavio podatak od Policijske stanice K. D. o tome da tuženi P.K. ne prolazi kroz CIPS evidencije, s obzirom da navedeno ne može sanirati propust suda da prije nego što stavi zahtjev za postavljanje staraoca izvrši detaljnu provjeru boravišta tuženog što podrazumijeva i provjeru na terenu, te s obzirom da navedeno nije izvršeno ni za ostale tužene koji u predmetnoj parnici zajedno sa tuženim P. K. imaju položaj jedinstvenih i nužnih suparničara.

Iz navedenih razloga, bez obzira što je formalno-pravno rješenje o postavljanju staraoca doneseno od strane nadležnog organa te je postavljeni staraoc imao ovlaštenje nadležnog organa, opisanim nezakonitim postupanjem tuženi je onemogućen da raspravlja pred sudom, a čime je ispunjen zakonski uslov predviđen odredbom člana 255. tačka 2. Zakona o parničnom postupku da se dozvoli ponavljanje pravosnažno okončanog postupka po prijedlogu tuženog.

(rješenje Okružnog suda Banja Luka Gvl- 6/08 od 26.5.2008. godine)

– član 255. t. 6. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj: 58/03, 85/03, 74/05 i 63/07)

ČINJENICE KOJE SU SE DOGODILE POSLIJE TRENUTKA ZA KOJI JE VEZANA PRAVOSNAŽNOST MOGU BITI TEMELJ ZA NOVU TUŽBU, A NE OSNOV ZA PONAVLJANJE PRAVOSNAŽNO OKONČANOG POSTUPKA.

U predmetnoj pravnoj stvari dana 03.08.2007. godine tužena je podnijela prijedlog za ponavljanje postupka pravosnažno okončanog presudom Osnovnog suda u K. D. broj P-65/03 od 14.11.2003. godine, kojom presudom je tužena obavezana da na ime izdržavanja tužitelja plaća mjesečni iznos od 100,00 KM računajući od 13.01.1997. godine pa do 01.01.2000. godine, a od tada pa do 01.08.2003. godine iznos od 150,00 KM mjesečno, te od 01.08.2003. godine pa uбудuće mjesečni iznos od 50,00 KM, sve dok za to postoje zakonski uslovi ili do drugačije odluke suda, dok je sa viškom tužbenog zahtjeva kao neosnovanim tužitelj odbijen. Tužena je obavezana i da tužitelju nadoknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 550,40 KM, sve u roku od 30 dana po pravosnažnosti presude pod prijetnjom izvršenja.

Tužena zakonski osnov zbog kojeg zahtijeva ponavljanje pravosnažno okončanog postupka temelji na odredbi čl. 255. tač. 6. Zakona o parničnom postupku, odnosno na novim činjenicama na osnovu kojih se za tuženu u predmetnoj parnici mogla donijeti povoljnija odluka da su te činjenice bile upotrebljene u ranijem postupku. Naime, tužena ističe da boluje od artroze lijevog kuka i da je, u međuvremenu, došlo do drastičnog pogoršanja njenog zdravstvenog stanja usljed čega joj je znatno ograničena radna sposobnost pa da radi minimalno radno vrijeme i zarađuje manju platu. Navedene činjenice dokazuje ljekarskim uvjerenjem od 30.07.2007. godine.

Iz ovih razloga predlaže da se dozvoli ponavljanje postupka u predmetnoj parnici.

O osnovanosti podnesenog prijedloga ovaj sud je odlučio na temelju navoda prijedloga i stanja spisa bez održavanja rasprave u skladu sa odredbom čl. 262. st. 1. Zakona o parničnom postupku.

Na temelju navedenog, odlučujući u okviru razloga u prijedlogu i zakonskog osnova na temelju kojeg se traži ponavljanje postupka, ovaj sud nalazi da u konkretnom slučaju nisu ispunjeni zakonski uslovi da se dozvoli ponavljanje pravosnažno okončanog postupka.

Prijedlog za ponavljanje pravosnažno okončanog postupka se ima temeljiti na novim činjenicama koje su se morale dogoditi najkasnije do momenta na koji se odnosi pravosnažnost napadnute odluke, u pravilu do zaključenja rasprave pred prvostepenim sudom, jer je do tada iznošenje ovih činjenica bilo moguće, dok činjenice koje su se dogodile poslije trenutka za koji je vezana pravosnažnost mogu biti temelj za novu tužbu, a ne za ponavljanje postupka. Drugačije rečeno, činjenice nastale nakon momenta na koji se pravosnažnost odnosi nisu obuhvaćene pravosnažnošću pobijane odluke i kod postojanja ovih činjenica ne radi se više o istom događaju, pa zbog toga ne mogu biti ni temelj za osporavanje njene pravilnosti i zakonitosti, već na osnovu ovih činjenica se može samo ustati sa novom tužbom.

Suprotno navedenom, tužena podneseni prijedlog temelji na činjenicama koje su se desile nakon zaključenja rasprave kod prvostepenog suda u predmetnoj parnici (glavna rasprava zaključena 14.11.2003. godine) s obzirom da tako proizilazi iz sadržaja samog prijedloga i dokaza kojim se ove činjenice potvrđuju, pa time ove činjenice ne mogu biti osnov za ponavljanje pravosnažno okončanog postupka, već samo podloga za novu tužbu radi izmjene odluke o izdržavanju.

Nadalje, kad se ne bi ni prihvatio prednji stav ovoga suda, tužena je tada morala dokazati da za ove činjenice nije znala za vrijeme vođenja postupka koji je prethodio donošenju pobijane odluke ili da nije mogla upotrijebiti dokaz kojim bi se ta odlučna činjenica utvrdila, uz dalji uslov da bi ove činjenice i dokazi doveli do povoljnije odluke za stranku da su te činjenice ili dokazi bili upotrebljeni u ranijem postupku. S obzirom na prirodu činjenica na kojima temelji stavljeni prijedlog, posve je logično da je ista bila upoznata sa svojim zdravstvenim stanjem i da su joj time te činjenice bile poznate, kao što je i logično da je odmah po pogoršanju zdravstvenog stanja mogla pribaviti medicinsku dokumentaciju kojom bi te činjenice dokazala.

Proizilazi, dakle, da u konkretnom slučaju nisu ispunjeni zakonski uslovi iz odredbe čl. 255. tač. 6. Zakona o parničnom postupku za ponavljanje pravosnažno okončanog postupka, pa je iz ovog razloga prijedlog tužene odbijen kao neosnovan.

(rješenje Okružnog suda Banja Luka Gvl- 24/07 od 13.11.2007. godine)

TROŠKOVI VANPARNIČNOG POSTUPKA

– član 28. st. 2 i 3 Zakona o vanparničnom postupku

KAKO NA TERENU NIJE BILO VIDLJIVIH MEĐAŠNIH KAMENOVA I KAKO SU POSTOJALA NESLAGANJA U POKAZIVANJU SPORNE MEĐE OD STRANE PREDLAGATELJICE I PROTUPREDLAGAČA, PRAVILAN JE ZAKLJUČAK SUDA DA JE PREDMETNI VANPARNIČNI POSTUPAK VOĐEN U INTERESU OBIJU STRANAKA, PA JE TIME PRAVILNO OBAVEZAN PROTUPREDLAGAČ DA PREDLAGATELJICI NADOKNADI POLOVINU ZAJEDNIČKIH TROŠKOVA.

Prema stanju predmeta predlagateljica je sudu podnijela prijedlog da se uredi međa između parcele čiji je posjednik i to k.č. 1718/1 „londža, kuća i dvorište“, površine 1.065 m², upisane u Pl-780 k.o. N. G. i parcele k.č. 1718/2 „londža, dvorište, voćnjak“, površine 427 m², upisane u Pl-3276 k.o. N. G., a čiji je posjednik protupredlagač.

Nakon što su stranke postigle sporazum da se sporna međna linija uredi po važećim katastarskim planovima, uz prisustvo vještaka geometra, prvostepeni sud uređuje među između označenih parcela stranaka na način iz izreke pobijanog rješenja.

Istovremeno, sa pozivom na odredbu člana 28. Zakona o vanparničnom postupku, pobijanim rješenjem prvostepeni sud odlučuje o troškovima predmetnog vanparničnog postupka tako što protupredlagača obavezuje da predlagateljici nadoknadi dio troškova postupka u iznosu od 130,00 KM.

Prema datim razlozima, kod odlučivanja o troškovima postupka, prvostepeni sud je imao u vidu da je u predmetnom vanparničnom postupku predlagateljica snosila troškove plaćanja sudskih taksa u iznosu od 60,00 KM i troškova izlaska na lice mjesta u iznosu od 200,00 KM, pa cijeneći da je predmetni postupak proveden u interesu obiju stranaka, pobijanim rješenjem prvostepeni sud obavezuje protupredlagača da predlagateljici nadoknadi polovinu ovih troškova u iznosu od 130,00 KM, dok u odnosu na troškove predlagateljice koji se tiču angažovanja punomoćnika advokata nalazi da ne bi bilo pravično da protupredlagač snosi i dio ovih troškova.

Žalbenim navodima protupredlagač prvostepeno rješenje ne spori u dijelu koji se tiče uređenja međe, ali spori pravilnost i zakonitost odluke o troškovima postupka tako što ističe da se međa koju je on sudu pokazao prilikom uređenja na licu mjesta u svemu poklapa sa međom pokazanom od strane vještaka geometra, pa iz ovih razloga smatra da za njega uviđaj nije bio ni nužan i da izazvane troškove treba da snosi predlagateljica.

Prema odredbi člana 28. stav 2. i 3. Zakona o vanparničnom postupku u vanparničnim stvarima koje se odnose na imovinska prava učesnika, učesnici snose troškove na jednake dijelove, ali ako postoji znatna razlika u pogledu njihovog udjela u imovinskom pravu o kome se odlučuje sud će prema srazmjeri tog udjela odlučiti koliki će dio troškova snositi svaki od učesnika, s tim da u ovim vanparničnim stvarima sud može odlučiti da sve troškove postupka snosi učesnik u čijem interesu se postupak vodi, odnosno učesnik koji je isključivo svojim ponašanjem dao povod za pokretanje postupka.

Proizilazi, da je u vanparničnom postupku zastupljen princip da svaka stranka snosi troškove koje je imala tokom ili povodom postupka, a ako je bilo zajedničkih troškova sud određuje u kojoj će srazmjeri svaka stranka snositi svoje troškove. Isto tako, sud može po prijedlogu jedne stranke odlučiti da joj druga stranka naknadi troškove koje joj je prouzrokovala očigledno nesavjesnim postupkom. Kao zajednički troškovi smatraju se, po pravilu, troškovi koji su izazvani nekom radnjom postupka provedenom bilo po prijedlogu stranke, bilo po službenoj dužnosti, a radilo se o zajedničkom interesu svih stranaka.

U konkretnom slučaju i pod pretpostavkom da je međna linija koja je na licu mjesta bila identična međnoj liniji uređenoj od strane vještaka geometra (a što nije moguće tačno utvrditi iz zapisnika sa lica mjesta), kod toga da na terenu nije bilo vidljivih međašnih kamenova (kako je to konstatovano u navedenom zapisniku) i da su postojala odstupanja u pokazivanju sporne međe od strane predlagateljice i protupredlagača, jedini mogući zaključak je da je predmetni vanparnični postupak vođen u interesu obiju stranaka, a kako to pravilno zaključuje i prvostepeni sud. Kako u zajedničke troškova (s obzirom na interes obiju strana) svakako spada trošak izlaska na lice mjesta i trošak sudskih taksa, koje troškove je predlagateljica predujmila u ukupnom iznosu od 260,00 KM (prema uplatnicama u spisu), to je pobijanim rješenjem prvostepeni sud pravilno obavezao protupredlagača da predlagateljici nadoknadi polovinu ovih troškova u iznosu od 130,00 KM.

Iz izloženog, žalbenim navodima nije dovedena u sumnju pravilnost i zakonitost pobijanog rješenja, pa je žalbu protupredlagača valjalo odbiti i pobijano rješenje u osporenom dijelu potvrditi.

(Rješenje Okružnog suda Banja Luka GŽ- 2028/07 od 23.6.2008. godine)

TROŠKOVI POSTUPKA

– čl. 390. st. 1. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj: 58/03, 85/03, 74/05 i 63/07)

U konkretnom slučaju do ispunjenja je došlo prije nego što je tužba dostavljena prvotuženom, pa je time sve troškove prvotuženog koji su nastali nakon dostavljanja tužbe izazvao tužitelj time što nije odmah po ispunjenju povukao tužbu i u obavezi je da ove troškove nadoknadi prvotuženom.

Prema stanju spisa tužbenim zahtjevom iz tužbe je zahtijevano da se tuženi obavežu da tužitelju predaju u posjed poslovni prostor koji se nalazi u L. Pismenim podneskom od 16.06.2006. godine tužitelj je obavjestio prvostepeni sud da povlači tužbu u predmetnoj parnici, pa kako se tuženi nisu protivili povlačenju tužbe, rješenjem broj P-1198/04 od 16.06.2006. godine prvostepeni sud utvrđuje da je tužba tužitelja povučena i odlučuje da svaka stranka snosi svoje troškove postupka.

Nakon što je označeno rješenje ukinuto u dijelu kojim je odlučeno o troškovima postupka, pobijanim rješenjem prvostepeni sud o troškovima postupka odlučuje tako što odbija zahtjev prvotuženog za naknadu troškova postupka u iznosu od 1.315,00 KM sa zakonskom zateznom kamatom od presuđenja pa do isplate, koji iznos prema zahtjevu prvotuženog se tiče troškova prvostepenog postupka, pa proizilazi da ovim rješenjem nije odlučivano o ukupnim troškovima prvotuženog (i o troškovima žalbenog postupka). Prema razlozima datim u obrazloženju pobijanog rješenja, prvostepeni sud utvrđuje da je u predmetnoj parnici do povlačenja tužbe došlo nakon ispunjenja, odnosno da je tužitelj tužbu povukao nakon što su mu tuženi predali u posjed predmetni poslovni prostor, pa sa pozivom na odredbu člana 390. Zakona o parničnom postupku zaključuje da nisu ispunjeni zakonski uslovi za naknadu troškova parničnog postupka po zahtjevu prvotuženog i pobijanim rješenjem odlučuje o navedenom zahtjevu prvotuženog na opisani način.

Suprotno navodima žalbe, ovaj sud kao pravilan prihvata zaključak prvostepenog suda o tome da je na strani prvotuženog, s obzirom na stavljeni zahtjev za naknadu troškova parničnog postupka, bila obaveza da dokaže da nisu tačni navodi tužitelja o tome da je tužba u predmetnoj parnici povučena nakon što su tuženi oslobodili predmetni poslovni prostor, te tužitelj ušao u posjed istog. Time se imaju prihvatiti navodi tužitelja da je u posjed označenog poslovnog prostora ušao dana 24.12.2004. godine, a nakon što su dana 20.12.2004. godine tuženi ovaj prostor napustili.

Prema odredbi člana 390. stav 1. Zakona o parničnom postupku tužitelj koji povuče tužbu dužan je da protivnoj stranci nadoknadi troškove parničnog postupka, osim ukoliko je povlačenje tužbe uslijedilo poslije ispunjenja zahtjeva od strane tuženog. Navedena zakonska odredba ima za cilj da spriječi neopravdano vođenje sudskih postupaka i izazivanje velikih sudskih troškova, kao i da spriječi zloupotrebu odredaba Zakona o parničnom postupku.

U konkretnom slučaju, do ispunjenja je došlo 24.12.2004. godine, a što znači prije nego što je tužba dostavljena prvotuženom (dana 24.03.2006. godine), pa je time sve troškove prvotuženog koji su nastali nakon dostavljanja tužbe izazvao tužitelj time što nije odmah po ispunjenju (24.12.2004. godine) povukao tužbu, već je do povlačenja tužbe došlo tek 16.06.2006. godine. Drugačije rečeno, navedeni troškovi parničnog postupka prvotuženog su rezultat toga da tužitelj tužbu nije povukao odmah po ulasku u predmetni poslovni prostor, pa je time tužitelj za ove troškove

odgovoran i u obavezi je da iste nadoknadi prvotuženom. Na navedeno nisu od uticaja navodi odgovora na žalbu da tužba nije odmah povučena, jer tužitelj ima prebivalište u inostranstvu.

(Rješenje Okružnog suda Banjaluka broj: 011-0-GŽ-07-002005 od 25.12.2007. godine)

Apsolutna nenadležnost:

R J E Š E N j E

Revizija se odbija.

O b r a z l o ž e n j e

Prvostepenim rješenjem Okružnog privrednog suda u Banjoj Luci broj 57 0 Ps 013656 08 Ps od 01.12.2010. godine odbačena je tužba tužitelja u ovoj pravnoj stvari i obavezan tužitelj da tuženoj nadoknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 1.995,00 KM.

Drugostepenim rješenjem Višeg privrednog suda u Banjoj Luci broj 57

0 Ps 013656 11 PŽ od 10.02.2011. godine žalba tužitelja je odbijena i prvostepeno rješenje potvrđeno.

Blagovremenom revizijom tužitelj pobija drugostepeno rješenje zbog povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava s prijedlogom da se osporeno rješenje preinači ili ukine i predmet vrati istom sudu na ponovno suđenje.

Odgovor na reviziju nije podnesen. Revizija nije osnovana.

Predmet spora je zahtjev kojim tužitelj traži vraćanje pogrešno uplaćenih posebnih taksa koje je tužena od njega naplatila 1998. godine prilikom carinjenja robe, kao i isplatu kamate na vraćeni iznos takse.

Iz stanja spisa proizlazi: da je tužitelj u postupku carinjenja robe platio nadležnom organu tužene posebnu taksu na uvezenu robu; da je tužitelj uspio sa tužbom u upravnom sporu protiv konačnog akta tužene kojim je odbijen njegov zahtjev za povrat više naplaćene posebne takse na uvezene smrznute pileće batak i jabuke, plaćene po jedinstvenim carinskim ispravama od 06. i 08.6.1998. godine; da je nakon toga tužena dana 15.4.2002. godine tužitelju vratila iznos od 28.862,00 KM, koji je naplatila od njega po naprijed navedenim jedinstvenim carinskim ispravama; da je po drugim jedinstvenim carinskim ispravama tužena od tužitelja naplatila iznos od ukupno 15.000,00 KM na ime posebne takse te da tužitelj tuženoj nije podnio zahtjev za povrat tog iznosa niti je povodom toga vodio upravni spor protiv tužene.

Nižestepeni sudovi su zaključili da se povrat sredstava plaćenih na ime posebne takse može tražiti u upravnom postupku po proceduri propisanoj Zakonom o carinskoj službi („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 7/00 i 15/00) i Zakonom o carinskoj politici BiH („Službeni glasnik BiH“ broj 21/98 i „Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 17/99), slijedom čega sudovi nisu nadležni za postupanje u ovoj pravnoj stvari. Iz tih razloga, a primjenom člana 67. st. 1. tačka 1. u vezi sa članom 16. Zakona o parničnom postupku („Sl. glasnik RS“ broj 58/03, 85/03, 74/05, 63/07 i 49/09, dalje: ZPP), tužba je odbačena zbog apsolutne nenadležnosti suda.

Odluka nižestepениh sudova je pravilna.

Nižestepeni sudovi su pravilno našli da ovaj spor ne spada u sudsku nadležnost. Odredbama članova 202. – 209. Zakona o carinskoj politici BiH je propisano da carinski dužnik od koga je naplaćena dažbina, koju nije bio dužan da plati, ima pravo na povrat odnosno naknadu te uvozne dažbine. Takav zahtjev za povraćaj odnosno naknadu pogrešno ili više uplaćene uvozne dažbine se podnosi nadležnom organu uprave – carinarnici. Dakle, povrat novčanih sredstava plaćenih na ime posebnih taksa i drugih uvoznih dažbina spada u nadležnost organa uprave. I

članom 8. Zakona o carinskoj službi je propisano da nadležni organ tužene – RUC, između ostalog, obavlja poslove carinjenja i kontrole robe te naplate i povrata carine, poreza i drugih uvoznih dažbina. Slično je propisivaio i član 8. ranijeg Zakona o carinskoj službi („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 21/96).

Pošto u smislu naprijed rečenog zahtjev za povraćaj pogrešno uplaćene posebne takse ne spada u sudsku nadležnost, nižestepeni sudovi su pravilno našli da su apsolutno nenadležni da u parničnom postupku odlučuju o povratu navedene takse, te su pravilno primijenili odredbu člana 16. ZPP kada su odbacili tužbu u ovom sporu.

Po ocjeni ovoga suda, revident pogrešno tumači prirodu posebne takse i gubi iz vida da ova taksa spada u javni prihod, a da poslove javnih prihoda vrše republički organi uprave, pri čemu treba imati u vidu i odredbe člana

2. Zakona o javnim приходима i javnim rashodima („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 4/92 do 15/96) te člana 2. st. 1. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o kontroli, utvrđivanju i naplati javnih prihoda („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 23/98).

Revident pogrešno smatra da se sud mogao proglasiti nenadležnim i odbaciti tužbu samo u fazi prethodnog ispitivanja tužbe. Naime, sud u toku cijelog postupka pazi po službenoj dužnosti da li rješavanje spora, koji je predmet tužbe, uopšte spada u sudsku nadležnost ili se pak radi o stvari koja je u isključivoj nadležnosti nekog drugog organa (najčešće upravnog). Ako je zahtjev koji ne spada u sudsku nadležnost postavljen u parnici pred sudom opšte nadležnosti, onda u svim stadijumima postupka tužba mora biti odbačena, shodno odredbama člana 16. st. 1. i 2. u vezi sa članovima 67. st. 1.

tačka 1., 79. st. 2., 98. st. 1., 227. st. 2. i 249. st. 2. ZPP.

Nisu osnovani ni revizioni navodi da se tužena neosnovano obogatila time što je od tužitelja neosnovano naplatila posebnu taksu odnosno da se tužba temelji na institutu sticanja bez osnova. Sud nije vezan za pravni osnov naveden u tužbi (član 53. st. 3. ZPP), već je dužan da sam utvrdi po kom se pravnom osnovu može raspraviti sporni odnos, jer je on taj koji mora znati pravno pravilo, propis ili uopšte pravni institut u okviru kojeg se imaju izvidjeti i raspraviti odlučne činjenice. Sud ne odlučuje na osnovu materijalno – pravnog instituta navedenog u tužbi već na osnovu činjenica iz kojih tužbeni zahtjev proističe, a podvođenje činjenica pod normu materijalnog prava je stvar suda, pa se stoga na osnovu utvrđenih činjenica koje su bile predmet razmatranja o tužbenom zahtjevu može odlučiti i po nekom drugom pravnom osnovu, a ne onom iz tužbe.

Neprihvatljiva je tvrdnja tužitelja da je on podnoseći predmetnu tužbu samo postupio po uputi datoј u presudi Vrhovnog suda Republike Srpske broj U-237/99 od 14.11.2000. godine, kojom je poništen akt RUC kojim je odbijen njegov zahtjev za povrat više naplaćene posebne takse. Naime, tužitelj je dana 07.12.2000. godine RUC podnio zahtjev za izvršenje navedene presude Vrhovnog suda Republike Srpske, po kojoj mu se treba vratiti iznos od ukupno 28.862,00 KM. Ovom zahtjevu je udovoljeno i rješenjem C. B.L. od 17.12.2001. godine je naloženo da se tužitelju vrati iznos od 28.862,00 KM na ime više naplaćene posebne takse na određene proizvode, dok o zahtjevu za isplatu kamate nije odlučivano jer se tužitelj nije izjasnio o visini zakonske kamate. Nesporno je da je tužitelju dana 15.4.2002. godine isplaćen navedeni iznos od 28.862,00 KM i da on nije podnio žalbu protiv dijela rješenja C. B.L. od 17.12.2001. godine kojim mu nije odobrena isplata kamate na citirani iznos, tako da je navedeno rješenje postalo konačno. On u ovom parničnom postupku traži isplatu kamate na iznos glavnog duga od 28.862,00 KM, iako je po članovima

208. i 209. Zakona o carinskoj politici BiH u nadležnosti organa uprave da odlučuju i o isplati kamata na iznos koji je vraćen carinskom obvezniku u skladu sa odredbama tog zakona.

Na osnovu izloženog, a u smislu člana 248. u vezi sa članom 254. st. 1. i

4. ZPP, odlučeno je kao u izreci.

(Rješenje Vrhovnog suda Republike Srpske 57 0 Ps 013656 11 Rev od 17.1.2013)

P R E S U D U

Prvostepenom presudom Osnovnog suda u Banjoj Luci broj Rs-937/02 od 11.7.2005. godine obavezana je tužena R. S., V. R. S. da tužiocu B. B. iz B. L. plati: na ime toplog obroka za period od 5.7.1999. godine do 28.2.2002. godine iznos od 958,12 KM sa zakonskom zateznom kamatom počev od 5.7.2002. godine do isplate; na ime regresa za korišćenje godišnjeg odmora za 2001. godinu u iznosu od 204,00 KM sa zakonskom zateznom kamatom počev od 5.7.2002. godine do isplate, uz naknadu troškova spora u iznosu od 60,00 KM sa zakonskom zateznom kamatom počev od 11.7.2005. godine do isplate, sve u roku od 15 dana po pravosnažnosti presude pod prijetnjom izvršenja (stav 1.). Dio tužbenog zahtjeva koji se odnosi na isplatu naknade troškova prevoza, troškova toplog obroka, boračkog dodatka, novčanih sredstava za obezbjeđenje zimnice i ogreva te naknade za uvećane troškove stanovanja, sa obračunatom zakonskom zateznom kamatom od dospelosti svakog pojedinačnog iznosa do dana podnošenja tužbe kao i zahtjev zanaknadu troškova spora preko dosuđenih iznosa, odbija se kao neosnovan (stav 2.).

Drugostepenom presudom Okružnog suda u Banjoj Luci broj Ž-563/05 od 27.2.2006. godine žalba tužene je djelimično uvažena, prvostepena presuda ukinuta u dijelu kojom je tužena obavezana da tužiocu na ime naknade toplog obroka za period od 5.7.1999. do 5.7.2001. godine plati iznos od 651,34 KM sa zakonskom zateznom kamatom na ovaj iznos počev od 5.7.2002. godine do isplate i u tom dijelu tužba se odbacuje kao neblagovremena (stav 1.). Žalba tužioca i tužene se odbijaju i prvostepena presuda potvrđuje u dosuđujućem dijelu zaplaćanje naknade na ime toplog obroka za period od 5.7.2001. do 28.2.2002. godine u iznosu od 275,08 KM i na ime naknade regresa za korišćenje godišnjeg odmora za 2001. godinu u iznosu od 204,00 KM (stav 2.). Žalba tužioca se djelimično uvažava preinačava se pobijana prvostepena presuda u dijelu odluke o zakonskoj zateznoj kamati tako što se ista dosuđuje na iznos naknade toplog obroka od 275,08 KM (za svaki pojedinačni mjesečni iznos sadržan u ukupnom iznosu), počev od 1. u mjesecu za prethodni mjesec, po stopi propisanoj zakonom o visini stope zatezne kamate i na iznos naknade regresa za korišćenje godišnjeg odmora u iznosu od 204,00 KM počev od 1.1.2002. godine do isplate po stopi propisanoj zakonom o visini stope zatezne kamate (stav 2.). U preostalom odbijajućem dijelu prvostepena presuda u odnosu na naknadu po osnovu toplog obroka preko dosuđenog iznosa, a zatim na naknadu na ime prevoza, naknadu za uvećanje troškova stanovanja, kao i sredstava za obezbjeđenje zimnice, ogreva i naknade troškova spora preko dosuđenih iznosa, se potvrđuje (stav 3.). Povodom žalbe tužene prvostepena presuda se ukida u odnosu na zahtjev za plaćanje naknade po osnovu boračkog dodatka i tužba tužioca u ovom dijelu odbacuje (stav 4.).

Tužilac revizijom pobija drugostepenu presudu u dijelu kojom je njegova žalba odbijena i potvrđena prvostepena presuda i u dijelu u kojem je ukinuta prvostepena presuda i tužba odbačena kao neblagovremena, zbog pogrešne primjene materijalnog prava s prijedlogom da se u tom dijelu revizija uvaži, preinači drugostepena presuda tako što će se žalba tužioca uvažiti, preinačiti prvostepena presuda u odbijajućem dijelu i u dijelu u kojem je ukinuta prvostepena presuda i tužba odbačena, te tuženu obavezati da tužiocu plati iznose koji se u tom dijelu zahtjevom traže.

U tužbi tužilac zahtjevom traži da mu tužena za period od 5.7.1999. do

28.2.2002. godine naknadi: 1. na ime toplog obroka; 2. na ime odvojenog života;

3. na ime prevoza; 4. na ime troškova stanovanja, naknade na ime ogreva i zimnice te boračkog dodatka, ukupno 42.967,69 KM, sve sa zakonskom zateznom kamatom od dospelosti svakog novčanog iznosa do isplate.

Prvostepeni sud nalazi osnovanim tužbeni zahtjev na ime plaćanje naknade toplog obroka za period od 5.7.1999. do 28.8.2002. godine u ukupnom iznosu od 958,12 KM, sa zakonskom zateznom kamatom od 5.7.2002. godine kao i zahtjev za plaćanje naknade na ime regresa za korišćenje godišnjeg odmora za 2001. godinu u iznosu od 204,00 KM, sa zakonskom zateznom kamatom od navedenog dana do isplate, jer da se radi o novačnom potraživanju u kojem slučaju je zastarni rok od tri godine računajući ovaj rok od dospelosti pojedinačnih iznosa do dana podnošenja tužbe 5.7.2002. godine, dok u odnosu na tužbeni zahtjev za plaćanje naknade troškova prevoza, troškova toplog obroka, boračkog dodatka, sredstava za obezbjeđenje zimnice, ogreva i naknade za uvećanje troškova stanovanja sa obračunatom kamatom od dospelog pojedinačnog iznosa pa do dana podnošenja tužbe, prvostepenim sud nalazi neosnovanim tužbeni zahtjev iz razloga što tužilac nije dokazao osnovanost ovog zahtjeva, a i da tužena nije obezbjedila sredstva za ovu namjenu niti je ostalim radnicima isplatila novčana sredstva za ovu namjenu. Dalje prvostepeni sud nalazi da se plaćanje naknade na ime boračkog dodatka po odredbama Zakona o pravima boraca, vojnih invalida i porodica poginulih boraca obezbjeđuju u budžetu R. S. za tu namjenu, pa kako je nesporno da sredstva za tu namjenu nisu obezbjeđena u budžetu R. S., to da ni tužilac nema pravo na plaćanje ovog iznosa, jer bi njenom isplatom bio u povoljnijem položaju u odnosu na druge radnike koji putem suda nisu tražili njihovo plaćanje.

Činjenična utvrđenja prvostepenog suda usvaja i drugostepeni sud ali ne i njegov pravni zaključak, da je tužba blagovremena u odnosu na potraživanje naknade na ime toplog obroka dospelog do 5.7.2001. godine budući da je tužba u ovom sporu podnesena 5.7.2002. godine u kojem slučaju tužba tužioca je odbačena kao neblagovremena, jer da je protekao rok od 1 godine propisan odredbom člana 105. Zakona o radu, a ne rok od 3 godine propisan Zakonom o obligacionim odnosima. Stoga je drugostepeni sud žalbu tužene uvažio ukinuo prvostepenu presudu i tužbu odbacio u odnosu na dosuđeno potraživanje naknade na ime toplog obroka i naknade regresa za korišćenje godišnjeg odmora dospelih do 5.7.2001. godine, a preinačiju prvostepenu presudu u odnosu na kamate na svaki mjesečni iznos dosuđene naknade tako što je tužiocu dosuđena kamata na svaki dospelji mjesečni iznos počev od prvog u mjesecu za protekli mjesec po stopi propisanoj Zakonom o visini stope zatezne kamate, dok je za potraživanje tužioca na ime uvećanje troškova stanovanja, troškova prevoza, zimnice i ogreva, žalbu tužioca odbio i potvrdio prvostepenu presudu, iz razloga što tužilac tokom postupka u smislu odredbe člana 7. Zakona o parničnom postupku ("Sl. glasnik RS", br. 58/03. do 63/07, u daljem tekstu: ZPP) nije pružio dokaze koja je visina potraživanja po navedenim osnovama.

Pravilna je pobijana presuda ali ne iz razloga koje je u obrazloženju te presude dao drugostepeni sud.

Naime, prema odredbi člana 12. stav 1. Zakona o vojsci ("Sl. glasnik RS", br. 31/96, 22/97, 46/01 i 33/04, u daljem tekstu: Zakon o vojsci) koji je bio na snazi u vrijeme za koje tužilac zahtjevom traži plaćanje naknade po osnovu radnog odnosa (toplog obroka, regresa za korišćenje godišnjeg odmora, zimnice, troškova prevoza, stanovanja i dr. za period od 1999. do 2002. godine), lica na službi u Vojsci su vojna lica i radnici u Vojsci, a prema odredbi čl.121. tog zakona za rješavanje o pravnim odnosima po osnovu službe u V. R. S. određena je upravna nadležnost pa i akti doneseni od vojnih organa iz osnova radno-pravnih odnosa (naknada toplog obroka, regresa za korišćenje godišnjeg odmora i dr.), predstavljaju upravne akte u smislu odredbe čl.7. st.2. Zakona o upravnim sporovima ("Sl. glasnik RS", br. 12/94) koji je bio na snazi u spornom periodu (identičnu odredbu sadrži i Zakon o upravnim sporovima – "Sl. glasnik RS", br. 108/05) koji je sada u primjeni u R.S..

Da je to tako, proizilazi iz čl.14. i 20. Zakona o vojnim sudovima ("Sl. glasnik RS", br. 27/93 i 8/96) po kojima u sudsku nadležnost Vojnih sudova prvog stepena i Vrhovnog Vojnog suda, spadaju suđenja vojnim licima i drugim licima za krivična djela iz čl.116, 118, 119, 120, 121, 124, 135, 136, 201. do

239. Krivičnog zakona Republike Srpske, kao i odlučivanje u upravnim sporovima, a zatim po predlozima za zaštitu zbog nezakonitih radnji službenih lica u vojnim organima, ako nije obezbijedena druga sudska zaštita i o sporovima

za naknadu štete koju vojna lica na službi u V. R. S. učine državi u vezi sa vršenjem službe, kao i o zahtjevu države za naknadu iznosa koji su isplaćeni zbog nezakonitog ili nepravilnog rada tih lica.

Dakle, potraživanje po osnovu radnog odnosa radnika na službi u Vojsci, a kakvo svojstvo tužilac ima u ovom sporu, ne spada u sudsku nadležnost, već kako je naprijed navedeno, u nadležnost vojnih organa V. R. S. čiji akti doneseni u tim stvarima imaju pravni karakter upravnog akta protiv kojih nakon donošenja drugostepene odluke povodom žalbe takav akt postaje konačan i protiv njega se ima pravo na sudsku zaštitu u upravnom sporu podnošenjem tužbe nadležnom sudu u smislu odredbi čl. 27. i 28. Zakona o sudovima Republike Srpske ("Sl. glasnik RS", br. 111/04 do 37/06).

Pravilna primjena odredbi čl. 16. st.1. i 2. ZPP je zahtijevala da se sud oglasi nenadležnim, ukine sprovedne radnje u postupku i tužbu odbaci, a ne da odlučuje u sporu odbacivanjem tužbe, odnosno odbijanjem tužbenog zahtjeva, međutim pravne posljedice su iste s obzirom da je reviziju izjavio tužilac pa zbog toga nije bilo uslova za preinačenje pobijane presude na njegovu štetu (čl.

263. u vezi s odredbom čl. 230. ZPP).

Zato je primjenom odredbi čl. 248. ZPP, odlučeno kao u izreci.

(Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske 118-0-Rev-06-000 453 od 18.1.2008.g.)

Sudsko poravnanje:

Revizija se uvažava, ukida se presuda Okružnog suda u B. broj Pž-52/03 od 31. 12. 2004. godine i predmet vraća drugostepenom sudu na ponovno suđenje.

Prvostepenom presudom Osnovnog suda u Z. broj Ps-101/2001. od 10.6.2002. godine usvaja se tužbeni zahtjev te se poništava sudsko poravnanje zaključeno pred Osnovnim sudom u Z. pod brojem Ps-41/00 od 6. 9. 2001. godine po kojem je obavezan tuženi ODP A.M. L. da tužitelju D.O. AD Z. na ime uložених sredstava isplati iznos od 14.918,65 KM, na ime izgubljene dobiti iznos od 130.323,65 KM, sve sa zakonskom zateznom kamatom počev od 4.4.2000. godine do isplate i da tužitelju na ime troškova parničnog postupka isplati iznos od 6.000,00 KM, te parnica vraća u stanje prije zaključenja poravnanja i obavezuje tuženi da tužitelju na ime troškova parničnog postupka isplati iznos od 300,00 KM.

Drugostepenom presudom Okružnog suda u B. broj Pž-52/03 od 31. 12. 2004. godine žalba tuženog se uvažava, prvostepena presuda preinačava tako što se u cjelini odbija tužbeni zahtjev tužitelja, te odlučuje da svaka stranka snosi svoje troškove.

Blagovremeno izjavljenom žalbom tužitelj pobija drugostepenu presudu zbog povreda odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, s prijedlogom da se pobijana presuda preinači tako da se u cjelini usvoji tužbeni zahtjev.

Odgovor na reviziju nije podnesen. Revizija je osnovana.

Predmet spora u ovoj pravnoj stvari je zahtjev tužitelja za poništenje sudskog poravnanja zaključenog dana 6.9.2001. godine između pravnog prednika tužitelja i tuženog u predmetu Osnovnog suda u Z. broj Ps-41/00.

Prvostepeni sud je svoju presudu zasnovao na slijedećim činjeničnim utvrđenjima: da su pravni prednik tužitelja ODP A.M. iz L. i tuženi u predmetu Osnovnog suda u Z. broj Ps-41/2000 dana 6.9.2001. godine zaključili sudsko poravnanje po kojem je ODP A.M. L. obavezan da D.o. AD Z. na ime uložених sredstava isplati iznos od 14.918,65 KM i na ime izgubljene dobiti iznos od 130.323,65 KM, sve sa zakonskom zateznom kamatom počev od 4.4.2000. godine do isplate, te troškove spora u iznosu od 6.000,00 KM; da je navedeno poravnanje za ODP A.M. iz L.

potpisao direktor P. M. u svojstvu njegovog zakonskog zastupnika; da P. M. nije bio lice ovlašteno za zastupanje ODP A.M. L. od 25.8.2001. godine kada je u sudski registar bio izvršen upis statusne promjene toga preduzeća; da je prema izjavi datoj u svojstvu svjedoka kod toga suda na ročištu održanom dana 10.6.2002. godine P. M. navedeno poravnanje potpisao pod uticajem prinude i prijetnje putem nekoliko anonimnih poziva od strane nepoznatih lica na njegov službeni i kućni telefon upućenih njemu i njegovoj porodici da ukoliko ne zaključi sudsko poravnanje i ne pojavi se pred sudom da će njegov život biti ugrožen. Na osnovu ovih utvrđenja prvostepeni sud iz izjave svjedoka P. M. zaključuje da je on na određeni način bio prinuđen ili se nalazio u zabludi prilikom zaključenja spornog sudskog poravnanja, te da isti u to vrijeme nije bio ni lice ovlašteno za zastupanje ODP A.M. L. već da je to počev od 25.8.2001. godine bio B. J., radi čega usvaja tužbeni zahtjev postavljen u ovoj parnici.

Drugostepeni sud usvaja žalbu tuženog i preinačava prvostepenu presudu tako da u cjelini odbija tužbeni zahtjev tužitelja u predmetnoj parnici nalazeći da je P. M. u vrijeme zaključenja spornog sudskog poravnanja bio upisan u sudski registar kao direktor pravnog prethodnika tužitelja bez ikakvih ograničenja sve do 19.10.2001. godine. Istovremeno nalazi da je neprihvatljiv zaključak prvostepenog suda da je P. M. zaključio predmetno poravnanje pod prijetnjom nepoznatog muškarca za njegov život i život njegove porodice, a koji se zasniva na njegovom iskazu datom u svojstvu svjedoka, nalazeći da mu se nije moglo povjerovati iz razloga što je isti zainteresovan da tužitelj uspije u ovoj parnici.

U ovom revizionom postupku tužitelj više ne osporava da je P. M. u vrijeme zaključenja sudskog poravnanja imao status direktora pravnog prethodnika tužitelja ODP A.M. L. i da je u tom svojstvu bio ovlašten za zaključenje sudskog poravnanja. Međutim, i dalje ističe da je P. M. predmetno poravnanje zaključio pod uticajem prijetnje i da je ono stoga ništavo u smislu člana 60. Zakona o obligacionim odnosima („Službeni list SFRJ“ broj 29/78 do 57/89 i „Službeni glasnik RS broj 17/93 do 3/96, dalje: ZOO), tvrdeći da je drugostepeni sud svoju odluku donio uz drugačiju ocjenu svjedoka P. M., od one koju je dao prvostepeni sud, te je tako postupio suprotno osnovnim principima procesnog prava koji se odnose na slobodno sudijsko uvjerenje u ocjeni dokaza, principu neposrednosti, usmenosti i javnosti glavne rasprave.

Prema odredbi člana 60. ZOO ako je ugovorna strana ili neko treći nedopuštenom prijetnjom izazvao opravdani strah kod druge strane tako da je ova zbog toga zaključila ugovor, druga strana može tražiti da se ugovor poništi (stav 1), a strah se smatra opravdanim ako se iz okolnosti vidi da je ozbiljnom opasnošću ugrožen život, tijelo ili drugo značajno dobro ugovorne strane ili trećeg lica (stav 2.). Iz prednjeg proizlazi da se kod prijetnje pritisak na volju ugovornika vrši psihičkim putem, da se postiže izazivanjem opravdanog straha od buduće opasnosti koja će se desiti samom ugovorniku ili njegovoj imovini ili njemu bliskim licima ukoliko ne zaključi određeni ugovor, tako da dovodi do potpunog odsustva volje za zaključenje ugovora. Izazivanje opravdanog straha mora biti tako da lice kome se prijeti zaključuje ugovor upravo od toga straha. Svako prisiljavanje ne mora biti pravno relevantno, već je potrebno da je prijetnja presudno uticala na donošenje odluke o zaključenju ugovora. Da bi odlučujuće uticala na izjavu volje prijetnja treba da predstavlja ozbiljan akt kojim se vrši pritisak i da izazove neotklonjivi strah zbog koga lice i izjavljuje volju u smislu zaključenja ugovora. Ozbiljnost se cijeni prema svakom konkretnom slučaju uzimajući u obzir sve okolnosti koje mogu biti od uticaja na izazivanje ozbiljnog straha.

Stoga je pravilan pristup drugostepenog suda da ocjenu izjave svjedoka P. M., o prijetnji koje su navodno njemu upućivale određene osobe za zaključenje predmetnog sudskog poravnanja, treba vršiti prema okolnostima konkretnog slučaja imajući u vidu i činjenicu da on zbog svog statusa može imati interes da tužitelj uspije u sporu.

Međutim, po ocjeni ovoga revizijskog suda revident osnovano ukazuje da je drugostepeni sud svojom presudom povrijedio zakon. Povreda se sastoji u tome što se drugostepeni sud upustio u ocjenu dokaza izvedenih pred prvostepenim sudom dajući drugačiju ocjenu činjenica i drugačiju ocjenu vjerodostojnosti iskaza svjedoka P. M. od ocjene prvostepenog suda. Takvim postupkom drugostepeni sud je povrijedio procesno pravilo slobodnog sudijskog

uvjerenja pri ocjeni dokaza iz razloga što drugostepeni sud ne može u nejavnoj sjednici drugačije cijeniti dokaze neposredno izvedene pred prvostepenim sudom, kao i načelo neposrednosti iz odredbe člana 4. Zakona o parničnom postupku („Službeni list SFRJ“ broj 4/77 do 35/91, te ”Sl. glasnik RS” br. 17/93 i 32/94) u vezi sa odredbom člana 456. st. 1. Zakona o parničnom postupku RS. Drugačiju ocjenu iskaza svjedoka saslušanih pred prvostepenim sudom, od one koju im je dao prvostepeni sud, drugostepeni sud može dati samo na osnovu održane rasprave na kojoj stiže uvjerenje na osnovu neposredno izvedenih dokaza.

Prvostepenu presudu drugostepeni sud može preinačiti samo u slučajevima određenim u članu 229. Zakona o parničnom postupku RS, koji se u ovoj pravnoj stvari primjenjuje na osnovu odredbe člana 456. stav 2. istog Zakona. Prema tome, ako je prvostepeni sud pri utvrđivanju činjeničnog stanja propustio da ocjeni izvjesnu okolnost, koja bi mogla biti od uticaja na činjenično stanje, ili ako u toku prvostepenog postupka nije izviđena neka bitna okolnost, ili ako je prvostepeni sud zasnovao svoju presudu na pogrešnoj i nepravilnoj ocjeni neposredno izvedenih dokaza, a drugostepeni sud pri razmatranju prvostepene presude nađe da stoje nedostaci i u prvostepenom postupku, kao i kad bi bilo potrebno radi nepravilnosti sudske odluke da se ti nedostaci otklone i činjenično stanje dopuni ili ispravi, drugostepeni sud je, pravilnom primjenom navedenog procesnog pravila, mogao otkloniti samo zakazivanjem rasprave u smislu člana 217. stav 2. Zakona o parničnom postupku RS, a nikako da se daje nova ocjena dokaznog materijala koji je bio predmet ocjene prvostepenog suda i na osnovu koga je utvrđeno jedno činjenično stanje.

Naime, prema odredbi člana 217. stav 2. Zakona o parničnom postupku RS, koji je stupio na snagu nakon donošenja prvostepene presude i primjenjuje se na osnovu člana 456. stav 2. istog Zakona drugostepeni sud će zakazati raspravu, između ostalog, kada ocijeni da je radi pravilnog utvrđivanja činjeničnog stanja potrebno pred drugostepenim sudom ponovno izvesti već izvedene dokaze.

Zbog navedenog drugostepeni sud u nastavku postupka mora saglasno odredbi člana 217. st. 2. ZPP RS ponovno izvesti dokaz saslušanjem svjedoka P. M. radi pravilne ocjene izjave ovog svjedoka koja je relevantna za pravilno presuđenje u ovoj pravnoj stvari.

Stoga proizlazi da postoji povreda odredbe parničnog postupka koja je osnov za ukidanje pobijane drugostepene presude iz člana 249. st.1. Zakona o parničnom postupku RS, radi čega je revizija tužioca uvažena i drugostepena presuda ukinuta, te odlučeno da se predmet vrati drugostepenom sudu na ponovno suđenje, da taj sud u daljem toku postupka otkloni ukazane nedostatke, izvede parnične radnje i rasvijetli sporna pitanja na koja je naprijed ukazano, saglasno odredbi člana 253. u vezi sa članom 228. Zakona o parničnom postupku RS.

(Rješenje Vrhovnog suda Republike Srpske Rev-225/05 od 16.10.2007.g.)

Neodlučivanje po žalbi jedne od stranaka:

Revizije tužioca se uvažavaju, ukida se presuda Okružnog suda u T. broj GŽ-260/04 od 14.09.2005. godine i predmet vraća tom sudu na ponovno suđenje.

Prvostepenom presudom Osnovnog suda u T. broj P-238/03 od 13.02.2004. godine, tužena K-K A.D. za osiguranje i reosiguranje B.L., obavezana je da tužiocu K.R. iz sela O., opština B., naknadi materijalnu štetu, novčanu rentu u iznosu od 200,00 KM mjesečno, počev od 01.09.1999. godine tako što će dospjele mjesečne iznose isplatiti odjedanput, sa zakonskom zateznom kamatom od dospjeća svakog mjesečnog iznosa pa do isplate, a ubuduće do šestog u mjesecu za protekli mjesec, i na ime nematerijalne štete, za pretrpljene fizičke bolove u iznosu od 1.250,00 KM, za pretrpljene i buduće duševne bolove zbog umanjenja životnih aktivnosti u iznosu od 8.700,00 KM, ukupno 9.950,00 KM sa zakonskom zateznom kamatom počev od 13.01.2004. godine pa do isplate, uz naknadu troškova spora u iznosu od 2.228,75 KM, sve u roku od 30 dana od pravosnažnosti presude pod prijetnjom izvršenja (stav 1.). Preko dosuđenih iznosa tužbeni zahtjev tužioca je odbijen (stav 2.).

Drugostepenom presudom Okružnog suda u T. broj GŽ-260/04 od 14.09.2005. godine žalba tužene je uvažena, prvostepena presuda preinačena tako da se iznos na ime naknade materijalne štete, novčane rente sa iznosa od 200,00 KM snizuje na iznos od 100,00 KM mjesečno, a na ime naknade nematerijalne štete za umanjeње životnih aktivnosti sa iznosa od 8.700,00 KM snizuje na iznos od 8.000,00 KM (stav 1). U preostalom dijelu presuda ostaje neizmijenjena (stav 2).

Tužilac i tužena revizijom pobijaju drugostepenu presudu zbog povreda odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, s prijedlogom da se pobijana presuda ukine i predmet vrati drugostepenom sudu na ponovno suđenje.

Nisu podneseni odgovori na revizije stranaka. Revizije su osnovane.

U tužbi tužilac zahtjevom traži da se tužena obaveže da mu naknadi materijalnu i nematerijalnu štetu koja mu je dana 28.08.1999. godine u saobraćajnoj nesreći koja se dogodila na putu S.–B. u mjestu O., prouzrokovalo putničko vozilo marke "Golf" reg. broj ... kojim je upravljala S.S. iz B., koje vozilo je u vrijeme štetnog događaja bilo osigurano kod tužene od odgovornosti za štete nastale trećim licima.

Prvostepeni sud je udovoljio tužbenom zahtjevu tužioca obavezavši tuženu da plati tužiocu materijalnu i nematerijalnu štetu u iznosima navedenim u izreci prvostepene presude, nalazeći da je tužiocu pričinjena šteta upotrebom putničkog motornog vozila kojim je upravljala S.S., koje vozilo je u vrijeme nastanka saobraćajne nesreće bilo osigurano kod tužene od autoodgovornosti, a vozač S.S. je u krivičnom postupku kod prvostepenog suda u predmetu K-31/01 krivičnom presudom od 22.03.2000. godine oglasena krivom i osuđena na novčanu kaznu u iznosu od 10.000,00 dinara.

Drugostepeni sud je žalbu tužene djelimično uvažio, prvostepenu presudu preinačio tako što je dosuđeni iznos materijalne štete na ime mjesečne rente sa 200,00 KM snizio na 100,00 KM mjesečno, a naknadu nematerijalne štete na ime umanjenja životne aktivnosti sa 8.700,00 KM snizio na 8.000,00 KM.

Tužilac u reviziji ukazuje da je drugostepeni sud donoseći pobijanu presudu kojom nije odlučio o njegovoj žalbi protiv prvostepene presude učinio povrede odredaba parničnog postupka iz člana 203. do 232. Zakona o parničnom postupku "Sl. glasnik RS", br. 58/03 – 74/05, u daljem tekstu: ZPP).

Ovaj prigovor revizije tužioca je osnovan.

Prema odredbi člana 203. stav 3. ZPP, o žalbi protiv presude odlučuje drugostepeni sud.

U ovom slučaju je drugostepeni sud donoseći pobijanu presudu kojom je odlučio o žalbi tužene, a nije odlučio o žalbi tužioca koja je priložena u spisima ovog predmeta, počinio navedene povrede odredaba parničnog postupka.

Zato je reviziju tužioca u kojoj se ukazuje na navedene povrede odredaba parničnog postupka, kao i reviziju tužene, valjalo uvažiti, ukinuti pobijanu drugostepenu presudu i predmet vratiti drugostepenom sudu da u ponovnom postupku odlučivanja o žalbama tužioca i tužene, jednom odlukom odluči o žalbi tužioca i žalbi tužene (član 249. stav 1. u vezi s odredbom člana 203. stav 3. ZPP).

(Rješenje Vrhovnog suda Republike Srpske Rev-774/05 od 28.09.2007.g.)

Postupak pred žalbenim sudom – ocjena dokaza:

P R E S U D A

Tužilac se odbija sa zahtjevom za naknadu parničnih troškova nastalih u postupku povodom revizije.

Prvostepenom presudom Osnovnog suda u Doboju broj Ps-113/05 od 30.10.2006. godine, odbijen je tužilac Fond, B. L., F. D. s tužbenim zahtjevom kojim je tražio da se utvrdi da je osnovano njegovo potraživanje kao stečajnog povjerioca nad tuženim G. p.R. A.D. D., u stečaju, na ime glavnog duga u iznosu od 214.188,54 KM, a na ime obračunate kamate od 1.1.2002. godine do 27.12.2004. godine u iznosu od 3.531,42 KM sa zakonskom zateznom kamatom na iznos od 217.719,93 KM od 6. aprila 2005. godine kao dana podnošenja tužbe, do dana isplate, da mu tuženi naknadi parnične troškove u iznosu od 2.000,00 KM, sve u roku od 30 dana pod prijetnjom izvršenja, te da se to potraživanje uvrsti u opšti isplati red i izvrši ispravka tabele potraživanja unošenjem utvrđenog duga. Tužilac je obavezan da tuženom naknadi parnične troškove u iznosu od 2.150,00 KM u roku od 30 dana koji počinje da teče prvog dana poslije dostavljanja prepisa presude tužiocu, pod prijetnjom izvršenja.

Drugostepenom presudom Okružnog suda u Doboju broj 013-0-PŽ-07-000 099 od 11.9.2007. godine, žalba tužioca je odbijena i prvostepena presuda potvrđena.

Tužilac je izjavio reviziju protiv drugostepene presude zbog povreda odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava s prijedlogom da se ta presuda preinači, i tuženi obaveže „na plaćanje troškova parničnog postupka tužiocu uvećane za troškove revizije“.

Odgovor na reviziju nije podnesen.

Tužbom se traži utvrđenje osnovanosti potraživanja tužioca kao stečajnog povjerioca prema tuženom, kao stečajnom dužniku, u odnosu na glavni dug od 214.188,54 KM i na obračunate kamate od 3.531,42 KM sa zakonskom zateznom kamatom, uvrštenje tog potraživanja u opšti isplati red i ispravka tabele potraživanja unošenjem utvrđenog duga.

Nad tuženim je, prema utvrđenom činjeničnom stanju, rješenjem Osnovnog suda u Doboju broj ST. 9/04 od 17.12.2004. godine otvoren stečajni postupak. Tužilac je u tom postupku prijavio sporno potraživanje u iznosu od 217.719,93 KM koje se odnosi na neplaćene doprinose za zdravstveno osiguranje u periodu od 1. januara 2002. godine do 27. decembra 2004. godine. u iznosu od 214.188,51 KM i kamatu, obračunatu na taj iznos, od 3.531,42 KM. Potraživanje je u cjelini osporeno na ispitnom ročištu dana 15. marta 2005. godine. Tužilac je zbog toga upućen na parnicu radi utvrđenja osporenog potraživanja. Tužbu je podnio blagovremeno, u skladu sa članom 115. Zakona o stečajnom postupku („Službeni glasnik RS“ broj 67/02, 77/02 i 38/03). Tuženi nije isplaćivao plate, ni druga lična primanja, svojim radnicima u toku spornog perioda od 1. januara 2002. godine do 27 decembra 2004. godine. Potraživanje je osporeno radi toga što, prema tvrdnjama tužene stranke tužilac nije pružao zdravstvene usluge njegovim radnicima, tj. nije im ovjeravao zdravstvene knjižice.

Prvostepeni sud je zaključio da tužilac nije dokazao osnovanost i visinu svog potraživanja, pa ga je odbio s tužbenim zahtjevom, pozivajući se pored ostalog, na odredbe članova 126. i 127. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik RS“ broj 58/03, 85/03, 74/05 i 63/07, u daljem tekstu: ZPP), članova 54 i 80. Zakona o zdravstvenom osiguranju („Službeni glasnik RS“ broj 18/99, 51/01, 70/01 i 51/03, ispravka: 57/03, u daljem tekstu: ZZO), članova 61, 63. i 81. Zakona o poreskoj upravi („Službeni glasnik RS“ broj 51/01, 74/04, 2/05, 96/05 i 75/06, u daljem tekstu: ZPU), te članova 8. i 13. Zakona o doprinosima („Službeni glasnik RS“ broj 51/01, 96/03 i 128/06, u daljem tekstu: ZD).

Shvatanje prvostepenog suda prihvatio je i drugostepeni sud. Revizija nije osnovana.

Odluke nižestepenih sudova su pravilne.

Članom 54. stav 1. ZZO propisano je da se osnovice i stope za obračun obaveznog doprinosa za zdravstveno osiguranje utvrđuju Zakonom o doprinosima. Odredbama ZD propisano je: da je obveznik doprinosa fizičko lice –

rezident Republike Srpske (u daljem tekstu: Republike) koje je zaposleno kod pravnog ili fizičkog lica – rezidenta Republike sa sjedištem u drugom entitetu ili distriktu (član 4. stav 1. alineja 1.); da obračun i uplatu doprinosa za

obveznike iz člana 4. istog zakona vrši isplatilac – rezident Republike prilikom svake isplate, na osnovicu utvrđenu tim zakonom; da se doprinosi obračunavaju i plaćaju na dan kad je isplata izvršena (član 13. stav 2); da je osnovica doprinosa neto plata i sve naknade koje poslodavac isplaćuje u skladu sa ugovorom o radu, kolektivnim ugovorom i pravilnikom o radu na koje se plaća porez na lična primanja (član 8. stav 1. tačka 1).

Doprinosi se, prema tome, plaćaju na prihode, na koje se plaća i porez na lična primanja. Članom 55. stav 1. tačka 1. Zakona o porezima na dohodak građana, koji je bio na snazi u spornom periodu („Službeni glasnik RS“ broj 51/01, 68/01 i 65/03) propisano je da se porez na svaki pojedinačni ostvareni neto prihod plaća u momentu isplate ličnih primanja. Iz izloženog proizilazi da obaveza tuženog na plaćanje doprinosa nastaje isplatom ličnih primanja njegovim radnicima. Tokom postupka bilo je nesporno da tuženi nije isplaćivao lična primanja svojim radnicima kroz sporni period. Shodno tome, on nije bio dužan, ni po ocjeni ovog suda, na plaćanje doprinosa za zdravstveno osiguranje tužiocu kroz taj period. Takva obaveza tuženog prema tužiocu, naime, nije ni nastala zbog neplaćanja ličnih primanja njegovim radnicima.

U vezi revizionih navoda potrebno je ukazati na slijedeće.

1. Podaci navedeni u dopisu P. u. P. c. D. broj 06/1. 04/0702-452-303/06 od 2.5.2006. godine i shvatanja izražena u tom dopisu, nisu, po ocjeni ovog suda, relevantni za presuđenje u ovom parničnom postupku. Isto važi i za navode da je „potraživanje Fonda ... F. D. iskazano na osnovu zapisnika kontrolora navedenog subjekta priznato u cjelosti“, a potraživanje tužioca – nije.

2. Tvrdnje da su sudovi samo parcijalno primijenili odredbe ZD, a da nisu primijenili odredbe ZZO, koji je „lex specialis“ (poseban zakon) i „koji takođe reguliše obavezne uplate doprinosa za zdravstveno osiguranje u svojim okvirima“, u suprotnosti su sa naprijed iznesenim pravnim shvatanjem.

3. Ovlašćenja tužioca iz člana 80. ZZO u vezi sa članom 1. ZD i kontrola koju je, s tim u vezi, izvršio njegov radnik, takođe nisu od uticaja na izneseno pravno stanovište i ne utiču na presuđenje u ovom sporu. Isto važi i za odredbu člana 28. ZZO, obavezu isplatioca plata da sačini zbirnu rekaptitulaciju i da je dostavi nadležnom poreskom organu u smislu člana 13. stav 4. ZD.

4. Dopirnos za zdravstveno osiguranje ne može se smatrati porezom u smislu člana 4. ZPU, jer to ne proizilazi iz ove zakonske odredbe. Radi se o jednom vidu obaveznog doprinosa kojim se obezbjeđuju sredstva za finansiranje zdravstvenog osiguranja i koji je prihod tužioca (članovi 1. do 3. ZD). Stoje navodi revidenta da je to „potraživanje... prinudno i nepovratno i ne daje se u zamjenu za određenu robu ili uslugu“. To potraživanje nije međutim u ovom slučaju ni nastalo prema tuženom, kako je naprijed objašnjeno.

Nižestepene presude nemaju, prema tome, nedostatka na koje ukazuje revident, odnosno na koje ovaj sud pazi po službenoj dužnosti. Dosljedno tome, revizija tužioca je odbijena kao neosnovana (član 248. u vezi sa članom 241. ZPP).

Tužilac nije uspio s tužbenim zahtjevom, pa mu ne pripada pravo na naknadu parničnih troškova, kao ni troškova postupka po reviziji (član 397. stav 1. u vezi sa članom 386. stav 1. ZPP). Iz tih razloga odlučeno je kao u stavu 2. izreke ove presude.

(Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske 118-0-Rev-07-000 981 od 16.5.2008.g.)

Revizija se uvažava, ukida se presuda Okružnog suda u Banjaluci broj Ž-101/05 od 31.10.2006. godine i predmet vraća istom sudu na ponovno suđenje.

Prvostepenom presudom Osnovnog suda u Banjaluci broj Rs-133/98 od 24.12.2004. godine, odbijen je kao neosnovan tužbeni zahtjev tužioca kojim je tražio da se obaveže tužena da mu na ime izgubljene zarada isplati iznos od 52.834,74 KM sa zakonskom zateznom kamatom počev od 05.8.2003. godine do konačne isplate, da mu isplati zateznu kamatu na iznos od 92.834,74 KM obračunatu za period od 31.3. do 04.8.2003. godine, a na ime naknade štete zbog nedodjeljivanja stana da mu isplati iznos od 56.740 KM sa zakonskom zateznom kamatom od dana presuđenja do isplate, te odlučeno da svaka stranka snosi svoje troškove postupka.

Drugostepenom presudom Okružnog suda u Banjaluci broj Ž-101/05 od 31.10.2006. godine, žalba tužioca je odbijena i prvostepena presuda potvrđena.

Blagovremeno izjavljenom revizijom tužilac pobija drugostepenu presudu zbog povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava i predlaže da se osporena presuda ukine i predmet vrati na ponovno suđenje.

U odgovoru na reviziju tužena je osporila navode tužioca i predložila da se revizija odbije kao neosnovana.

Revizija je osnovana.

U ovoj parnici tužilac zahtjeva da mu tužena na ime izgubljene zarade isplati iznos od 52.834,74 KM sa pripadajućim kamatama počev od 05.8.2003. godine do isplate, kamate na iznos od 92.834,74 KM za period od 31.3. do 04.8.2003. godine i na ime naknade štete iznos od 56.740 KM sa pripadajućim zakonskim zateznim kamatama od presuđenja do isplate.

Svoje zahtjeve tužilac temelji na tvrdnji da su rješenja o prestanku radnog odnosa tužiocu koja je donijela tužena nezakonita, pa da mu stoga pripada pravo na naknadu izbugljene zarade, kao i pravo na naknadu štete zbog nedodjeljivanja stana koji bi mu bio dodjeljen, da mu nezakonitim postupanjem tužene nije prestao radni odnos.

Polazeći od utvrđenja da je pravosnažnom presudom Okružnog suda u Banjaluci broj Ž-186/01 od 07.3.2002. godine potvrđena djelimična presuda Osnovnog suda u Banjaluci broj Rs-255/00 od 09.5.2001. godine, kojom su poništene kao nezakonite odluke tužene o prestanku radnog odnosa tužiocu i naloženo tuženoj da tužioca vrati u radni odnos i rasporedi na odgovarajuće poslove i zadatke, da su parnične stranke dana 04.8.2003. godine zaključile vansudsko poravnanje kojim se tužena obavezala da isplati tužiocu na ruke iznos od 40.000 KM, te da uplati porez na platu i doprinose za tužioca u iznosu od 13.255,65 KM, što ukupno čini 53.255,65 KM, a tužilac preuzeo obavezu da povuče tužbe protiv tužene u predmetima Rs-255/00 i Rs-133/98, te se odrekao svih eventualnih potraživanja prema tuženoj, i da se potpisivanjem poravnanja smatra u cijelosti namirenim, da nije dokazao da je tužena dužna da mu na ime izgubljene zarade isplati traženi iznos, prvostepeni sud je pozivajući se na odredbe člana 126. ZPP odbio zahtjev tužioca za isplatu izgubljene zarade.

Zahtjev tužioca za naknadu štete zbog nedodjeljivanja stana prvostepeni sud je odbio kao neosnovan, nalazeći da o pravu na rješavanje stambenog pitanja zaposlenog odlučuje preduzeće kao vlasnik stana na osnovu svojih propisa, a da sud odlučuje o zakonitosti konkretne odluke o dodjeli stana na korišćenje, a ne i o samom pravu na dodjelu stana. Kako u konkretnom slučaju tužilac postavljenim tužbenim zahtjevom nije tražio ocjenu zakonitosti pojedinačne odluke o dodjeli stana na korišćenje, prvostepeni sud je zaključio da zbog nedodjeljivanja stana od strane tužene tužilac nije pretprio nikakvu štetu.

Odlučujući o žalbi tužioca drugostepeni sud nalazi da je prvostepeni sud pravilno primjenio materijalno pravo kada je odbio tužbeni zahtjev tužioca, te da nije počinio povrede odredaba parničnog postupka koje je tužilac istakao u žalbi. Iz obrazloženja drugostepene presude proizlazi da svoju odluku drugostepeni sud temelji na činjenici da je pravosnažna presuda Okružnog suda u Banjaluci broj Ž-186/00 od 07.3.2002. godine ukinuta rješenjem Vrhovnog suda Republike Srpske broj Rev-30/03 od 21.12.2004. godine, da je nakon toga, u ponovnom postupku Okružni sud

u Banjaluci odlučujući o žalbi protiv djelimične presude broj Rs-255/00 od 09.5.2001. godine rješenjem broj Ž-59/05 od 19.4.2006. godine ukinuo djelimičnu prvostepenu presudu i tužbu odbacio. Nalazeći da su rješenja tužene o prestanku radnog odnosa tužiocu iz navedenih razloga zakonita i da su

postala pravosnažna, drugostepeni sud je zaključio da tužilac nema pravo na bilo kakva potraživanja prema tuženoj po osnovu radnog odnosa jer da mu je radni odnos prestao na zakonit način. Iz ovih razloga je drugostepeni sud žalbu tužioca odbio i prvostepenu presudu potvrdio.

Osnovano revident ukazuje da je u postupku donošenja pobijane presude drugostepeni sud počinio povredu odredbe parničnog postupka iz člana 221. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 58/03, 85/03, 74/05 i 63/07, u daljem tekstu: ZPP), koja povreda je uticala na zakonitost i pravilnost osporene presude (član 209. ZPP).

Prema odredbi člana 221. ZPP drugostepeni sud ispituje prvostepenu presudu u onom dijelu u kome se pobija žalbom, u granicama razloga navedenih u žalbi, pazeći po službenoj dužnosti na primjenu materijalnog prava i povrede odredaba parničnog postupka koje se odnose na stračanu sposobnost i zastupanje.

Tužilac je žalbom pobijao prvostepenu presudu u cjelini iz svih razloga propisanih odredbom člana 208. stav 1. ZPP. Prema navodima žalbe prvostepeni sud nije ocjenio sve izvedene dokaze, a naročito izvještaj o finansijskom vještačenju, pa da obrazloženje presude nije u skladu sa odredbama člana 191. stav 4. ZPP, da je zbog ovih propusta prvostepenog suda činjenično stanje pogrešno i nepotpuno utvrđeno što je rezultiralo i pogrešnom primjenom materijalnog prava. Tužilac nije u žalbi iznosio nove činjenice niti predlagao nove dokaze.

Prema tome, drugostepeni sud je bio ovlašten da na osnovu odredbe člana 221. ZPP ispita u cjelini prvostepenu presudu i izvrši kontrolu zakonitosti postupanja prvostepenog suda, kako u pogledu ocjene dokaza izvedenih pred tim sudom i utvrđenjih činjenica relevantnih za odluku o sporu, tako i u pogledu izvedenih činjeničnih i pravnih zaključaka datih u obrazloženju prvostepene presude. Iz obrazloženja osporene presude proizlazi da je drugostepeni sud svoju odluku zasnovao na činjenicama koje nije utvrdio prvostepeni sud i dokazima koji nisu provedeni u prvostepenom postupku. Dokazi na koje se poziva drugostepeni sud nisu izvedeni ni pred drugostepenim sudom, pa je osnovan prigovor revizije da je drugostepeni sud postupio suprotno odredbi člana 221. ZPP, jer nije ispitivao zakonitost i pravilnost prvostepene presude u okviru žalbenih razloga tužioca.

Iz naprijed navedenog proizlazi da je učinjena povreda odredaba parničnog postupka koja je osnov za ukidanje pobijane presude iz člana 249. stav 1. ZPP, pa je revizija tužioca uvažena, drugostepena presuda ukinuta i predmet vraćen drugostepenom sudu na ponovno suđenje.

Međutim, neosnovani su navodi revizije koji se odnose na povredu odredbi iz člana 360. i 357. stav 1. tačka 4. i 5. ZPP. Ukoliko je sudija Snježana Romčević kao član vijeća učestovala u donošenju odluke u predmetu Ž-59/05 u svojstvu sudije izvjestioca, to nije smetnja da u ovoj parnici učestvuje u donošenju osporene odluke kao predsjednik vijeća. Naime, u oba slučaja sudija Snježana Romčević je postupala kao sudija drugostepenog suda,

što nije razlog za izuzeće iz člana 357. stav 1. tačka 4. ZPP. Kako ni tužilac u žalbi protiv prvostepene presude nije tražio njeno izuzeće (član 358. ZPP), nije bilo osnova da navedena sudija postupi u smislu odredbi člana 360. ZPP.

(Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske 118-0-Rev-07-000 041 od 09.04.2008.g.)

sud pri razmatranju prvostepene presude nađe da stoje nedostaci i u prvostepenom postupku, kao i kad bi bilo potrebno radi nepravilnosti sudske odluke da se ti nedostaci otklone i činjenično stanje dopuni ili ispravi, drugostepeni sud je, pravilnom primjenom navedenog procesnog pravila, mogao otkloniti samo zakazivanjem

rasprave u smislu člana 217. stav 2. Zakona o parničnom postupku RS, a nikako da se daje nova ocjena dokaznog materijala koji je bio predmet ocjene prvostepenog suda i na osnovu koga je utvrđeno jedno činjenično stanje.

(Rješenje Vrhovnog suda Republike Srpske Rev-225/05 od 16.10.2008.g)

(Rješenje Vrhovnog suda Republike Srpske 118-0-Rev-07-000 041 od 9.4.2008.g)

Postupak pred žalbenim sudom – ocjena žalbenih prigovora:

Revizija tuženih se uvažava, ukida se presuda Okružnog suda u B. broj GŽ-414/04 od 28.02.2005. godine i predmet vraća tom sudu na ponovno suđenje.

Prvostepenom presudom Osnovnog suda u B. broj P-363/01 od 12.12.2003. godine, tužbeni zahtjev tužioca D.A. iz B. protiv tuženih D.A. i D.M. iz B. za utvrđenje prava vlasništva na nekretninama bliže navedenim u izreci prvostepene presude, odbijen je kao neosnovan.

Drugostepenom presudom Okružnog suda u B. broj GŽ-414/04 od 28.02.2005. godine, žalba tužioca je uvažena, prvostepena presuda preinačena tako što je utvrđeno da je tužilac na osnovu ugovora o poklonu od 20.12.1983. godine, ovjerenog kod prvostepenog suda 21.12.1983. godine, pod brojem Ov-4300/83, kao i na osnovu održaja stekao pravo vlasništva na nekretninama bliže navedenim u izreci drugostepene presude.

Tuženi revizijom pobijaju drugostepenu presudu zbog povreda odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, s prijedlogom da se pobijana presuda preinači tako što će se žalba tužioca odbiti i prvostenena presuda potvrditi ili da se pobijana presuda ukine i predmet vrati drugostepenom sudu na ponovno suđenje.

U tužbi tužilac zahtjevom traži: 1. da se utvrdi da je na osnovu ugovora o poklonu od 20.12.1983. godine, zaključenog između njegovog oca D. R. kao poklonodavca i njega, kao poklonoprimca, ovjerenog kod prvostepenog suda

21.12.1983. godine pod brojem Ov-4300/83 i na osnovu održaja stekao pravo vlasništva na nekretninama, sjevernom dijelu k.č. 6230/2, površine 367 m2 upisane u k.kknj.ul.br. 1049 K.O. B. I, te sjevernog dijela k.č. 6229/2, površine 5633 m2 upisane u k.kknj. ul. br. 8334 K.O. B. I, koje su na skici vještaka geometra Z.G. od 12.11.2001. godine označene narandžastom i sivom bojom; 2. da su ništavi: ugovor o poklonu od 14.7.1988. godine koga su zaključili D.A. i D. M., sin R., ovjeren kod prvostepenog suda 05.08.1988. god. pod brojem 2471/88; ugovor o poklonu od 08.02.2000. godine, zaključen između D.M. i D.A., ovjeren kod prvostepenog suda pod brojem Ov-472/00, i 3. da tuženi trpi da se tužilac na osnovu presude na navedenim nekretninama uknjiži vlasnikom sa 1/1 dijela.

Prvostepeni sud nalazi da je tužilac bio u posjedu spornih nekretnina od 1986. godine do 1992. godine za koji period nije protekao rok od 20 godina propisan odredbom člana 28. stav 2. Zakona o osnovnim svojinsko-pravnim odnosima i sudio tako što je odbio kao neosnovan tužbeni zahtjev.

Drugostepeni sud odlučujući o žalbi tužioca nalazi da ugovor o poklonu zaključen 1976. godine između njega i njegovog oca D.R., koji iako nije sačinjen u pismenoj formi, ali je u cjelosti izvršen predajom u posjed tih nekretnina tužiocu kao poklonoprimcu, pa stoga je ovakav ugovor punovažan, te kako je tužilac bio savjestan i zakonit posjednik spornih nekretnina od 1976. do 1986. godine, to da je na osnovu održaja stekao pravo vlasništva na spornim nekretninama, a to što je D.R. na osnovu ugovora o poklonu iz 1978. godine poklonio prvotuženom sporne nekretnine, na kojima nije bio vlasnik, to da je ovaj ugovor suprotan odredbi člana 103. Zakona o obligacionim odnosima, pa je ništav i ugovor o poklonu između prvo i drugotuženog iz 2000. godine, jer prvotuženi nije mogao drugotuženom prenijeti ono što ni sam nije imao, i sudio tako što je žalbu uvažio, pobijanu prvostepenu presudu preinačio i udovoljio tužbenom zahtjevu tužioca.

Odluka drugostepenog suda nije pravilna ni zakonita.

Prema odredbi čl. 229. st. 1. tačka 2. Zakona o parničnom postupku ("Sl. glasnik RS", br. 58/03 do 74/05, u daljem tekstu: ZPP), drugostepeni sud bez održavanja glavne rasprave, može da izvodi činjenične i pravne zaključke jedino iz onih činjenica koje je prvostepeni sud izveo i utvrdio.

U ovom slučaju je drugostepeni sud bez održavanja glavne rasprave, na što se ukazuje i u reviziji tuženog, u pogledu utvrđenja da je tužilac na spornim nekretninama stekao pravo vlasništva putem održaja, postupio protivno navedenoj odredbi ZPP, kada je svoju odluku bez održavanja glavne rasprave zasnovao na drugačijoj ocjeni iskaza svjedoka M.Z., Z.S. i M. Š., "pa čak iskaza tuženog da je otac tužiocu dao ove nekretnine da obrađuje 1976. godine, ali i da je propustio da cijeni i utvrdi da je tom prilikom zaključen usmeni ugovor o poklonu, što da proizlazi iz iskaza ovih svjedoka i tuženog kao parnične stranke, kao i da je svoju volju da tužiocu pokloni te nekretnine, otac mu D.R. potvrdio i pismenim ugovor o poklonu koga su zaključili 20.12.1983. godine i ovjerili kod prvostepenog suda 21.12.1983. godine", pa sljedstveno tome o bitnim činjenicama i pravnim posljedicama sudio drugačije nego prvostepeni sud.

Zato se revizija tuženih ukazuje osnovanom, pa je primjenom odredbi čl.

249. st. 1. u vezi sa odredbom čl. 229. st. 1. tačka 2. i čl. 456. st 2. ZPP odlučeno kao u izreci.

U nastavku postupka drugostepeni sud će, ako nađe da činjenično stanje koje je utvrđeno od prvostepenog suda nije pravilno i potpuno utvrđeno, održati raspravu i na osnovu ponovnog izvođenja već izvedenih dokaza, ako utvrdi drugačije činjenično stanje od onog utvrđenog u prvostepenoj presudi, novom odlukom odlučiti o žalbi tužioca protiv prvostepene presude.

(Rješenje Vrhovnog suda Republike Srpske Rev-379/05 od 13.7.2007.g.)

Revizija se uvažava, ukida se presuda Okružnog suda u I. S. broj GŽ- 397/04 od 17.11.2004. godine i predmet vraća drugostepenom sudu na ponovno suđenje.

Prvostepenom presudom Osnovnog suda u V. broj P-43/03 od 31. 12. 2003. godine odbija se tužbeni zahtjev tužitelja kojim traže da im tuženi na ime nužnih i korisnih troškova uložениh u njegovu kuću isplati iznos od 10.278,06 KM sa zakonskom zateznom kamatom počev od 29.7.2002. godine do isplate, obavezuju tužitelji da na ime naknade troškova tuženom plate 200,00 KM i odbija prigovor tuženog za prebijanje potraživanja.

Drugostepenom presudom Okružnog suda u I.S. broj GŽ-397/04 Od 17.11.2004. godine žalba tužitelja se uvažava, prvostepena presuda preinačava i obavezuje tuženi da tužiteljima isplati iznos od 10.278,06 KM sa zakonskom zateznom kamatom počev od 19. 2. 2003. godine do isplate, odbija zahtjev tužitelja za naknadu troškova parničnog postupka i konstatuje da u ostalom dijelu presuda ostaje neizmijenjena.

Blagovremeno izjavljenom revizijom tuženi pobija drugostepenu presudu zbog povreda odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, s prijedlogom da se pobijana presuda preinači ili ukine i predmet vrati istom sudu na ponovno suđenje.

Tužitelji traže da im tuženi isplati iznos od 10.278,06 KM sa pripadajućom zakonskom zateznom kamatom na ime vrijednosti njihovih ulaganja u kuću tuženog.

Prvostepeni sud je svoju presudu zasnovao na sljedećim činjeničnim utvrđenjima: da je tuženi vlasnik porodične kuće u V. u ulici D. koja se sastoji od prizemlja, sprata i potkrovlja, da je rješenjem Opštinskog štaba za smještaj izbjeglica i raseljenih lica opštine V. br. 01-37-168 od 25.1.1996. godine dodijeljen na privremeno korištenje M. J. drugi sprat kuće tuženog, da je taj sprat koristila njegova majka S. J. do 16.5.2002. godine kada je ovaj dio kuće perdat u posjed tuženom, a M. J. sa porodicom koristio stan u novogradnji na B.; da je rješenjem istog organa broj 01-372-167 od 25.1.1996. godine tužitelju B.J. dodijeljen na privremeno korištenje sprat kuće tuženog iz kojeg se

kasnije iselio i isti je dalje koristila njegova majka V. J. do 10.7.2003. godine kada je u posjed ušao tuženi; da je u predmetu Osnovnog suda u V. broj R-87/02 po zahtjevu tužitelja vještak građevinske struke M. N. procijenio vrijednost građevinskih radova na sanaciji stambenog objekta vlasništvo tuženog na iznos od 14.609,26 KM; da je taj vještak u predmetnoj parnici po odbitku vrijednosti građevinskog materijala, koji su tužitelji dobili donacijom i odbitku amortizacije, utvrdio vrijednost izvedenih radova na kući tuženog na iznos od 10.278,06 KM. Na osnovu navedenog prvostepeni sud je zaključio da tužitelji nisu bili privremeni korisnici kuće tuženog u vrijeme kada je tuženom predana u posjed, da nije jasno da li su tužitelji vršili ulaganja u kuću tuženog i ako jesu o kojim ulaganjima je riječ, ili su to činili stvarni korisnici te kuće V. i S. J., koje su kuću predale tuženom. Ovo su razlozi koje je prvostepeni sud uzeo za odbijanje tužbenog zahtjeva tužitelja, nalazeći da nema uslova iz odredbe člana 223. Zakona o obligacionim odnosima („Službeni list SFRJ“ broj 29/78 do 57/89 i

„Službeni glasnik RS broj 17/93 do 3/96, dalje: ZOO), za njegovo usvajanje, a stoga da nema ni uslova iz odredbe člana 336. istog Zakona za usvajanje prigovora prebijanja, kojeg je tuženi istakao tokom prvostepenog postupka tražeći da mu se na ime zakupnine za dvije etaže kuće, za svaku po 100,00 KM mjesečno, za šest godina prebije njegovo potraživanje u ukupnom iznosu od 14.400,00 KM.

Drugostepeni sud, odlučujući o žalbi tužitelja, preinačava prvostepenu presudu tako da usvaja tužbeni zahtjev i obavezuje tuženog da tužiteljima isplati iznos od 10.278,06 KM sa pripadajućom zakonskom zateznom kamatom, opravdavajući osnovanost tužbenog zahtjeva tužitelja nalazom vještaka M. N., uz obrazloženje da su prema tome nalazu ukupna ulaganja tužitelja u objekat tuženog, bez vrijednosti doniranog materijala, iznosila 9.761,25 KM i da je tužbeni zahtjev tužitelja osnovan prema odredbama člana 220. i 223. ZOO. Taj sud ne odlučuje o prigovoru prebijanja, koji je istakao tuženi tokom postupka, a za takvo postupanje ne navodi ni razloge u obrazloženju pobijane presude.

Drugostepena presuda zasnovana na navedenim razlozima i bez datog odgovora na prigovor prebijanja zahvaćena je povredama odredaba parničnog postupka. Naime, odredbom člana 240. st.1. tačka 1. Zakona o parničnom postupku („Sl. glasnik RS” br. 58/03, 85/03 i 74/05, dalje ZPP) propisano je da

se revizija može izjaviti zbog povrede odredaba parničnog postupka iz člana

209. ovog Zakona koja je učinjena u postupku pred drugostepenim sudom, a odredbom člana 209. istog Zakona da povreda odredaba parničnog postupka postoji ako sud u toku postupka nije primijenio ili je nepravilno primijenio koju odredbu ovog zakona, a to je bilo od uticaja na donošenje zakonite i pravilne presude.

Pravilna primjena odredbe člana 191. stav 4. ZPP nalaže sudu da obrazloženje odluke sadrži sve objektivne i subjektivne elemente spora, te razloge činjenične i pravne naravi zbog kojih je odlučeno kao u izreci, radi čega je sud dužan da pravilno obrazloži koje činjenice su utvrđene u toku spora i kojim dokaznim sredstvima, odnosno činjenično stanje koje je sud uzeo za podlogu svoje odluke.

U konkretnom slučaju izrekom pobijane presude tuženi je obavezan da tužiteljima isplati iznos od 10.278,06 KM, a u obrazloženju presude drugostepeni sud navodi da su utvrđena ukupna ulaganja tužitelja u objekat tuženog 9.761,25 KM (1. i 4. pasus na strani 4. obrazloženja). Stoga revident osnovano ukazuje da je drugostepeni sud na opisani način počinio povredu odredaba parničnog postupka iz člana 209. u vezi sa članom 191. stav 4. ZPP, što je žalbeni razlog iz odredbe člana 240. stav 1. tačka 4. istog Zakona.

Pored navedenog, saglasno odredbi člana 191. stav 3. ZPP izreka presude mora sadržavati odluku o prihvatanju ili odbijanju pojedinih zahtjeva koji se tiču glavne stvari i sporedni traženja, te odluku o postojanju ili nepostojanju tražbine istaknute radi prebijanja. Naime, tokom postupka stranka može istaći i zahtjev za prebijanje u obliku

protivtužbe ili u obliku prigovora. O tom zahtjevu sud mora odlučiti u izreci presude bez obzira u kojem je obliku zahtjev istaknut.

Stoga revident osnovano ističe da je drugostepeni sud počinio povredu odredaba parničnog postupka kada o njegovom zahtjevu za prebijanje potraživanja, istaknutom tokom postupka, nije odlučio na način kako je to propisano citiranom zakonskom odredbom.

Navedene povrede odredaba parničnog postupka, koje je počinio drugostepeni sud donoseći pobijanu presudu i na koje je ukazao revident, uticale su na njenu pravilnost i zakonitost.

Stoga je, s obzirom na prirodu povreda temeljem odredbe člana 249. stav

1. ZPP drugostepena presuda ukinuta i predmet vraćen istom sudu na ponovno suđenje, da drugostepeni sud u daljem toku postupka otkloni ukazane nedostatke.

(Rješenje Vrhovnog suda Republike Srpske Rev-192/05 od 16.10.2007.g.)

Revizija – dozvoljenost:

Revizija se odbacuje.

Prvostepenom presudom Osnovnog suda u P. Rs-19/03 od 7.7.2004. godine obavezano je tuženo Trgovinsko preduzeće „P“ A.D. da isplati tužiocu M. T. 2.772,00 KM na ime glavnog duga za neisplaćene plate i topli obrok, sa zakonskom zateznom kamatom od podnošenja tužbe 27.5.2003. godine pa do isplate, te da mu naknadi parnične troškove u iznosu od 1.005,00 KM, sve u roku od 15 dana po pravnosnažnosti presude, pod prijetnjom izvršenja.

Drugostepenim rješenjem Okružnog suda u B. L. broj Ž-405/04 od 31.5.2006. godine žalba tuženog je uvažena, prvostepena presuda ukinuta i tužba odbačena kao neblagovremena. Tužilac je obavezan da naknadi tuženom parnične troškove u iznosu od 1.140,00 KM u roku od 15 dana, pod prijetnjom izvršenja.

Tužilac je izjavio reviziju protiv drugostepenog rješenja zbog povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava s prijedlogom da se to rješenje preinači, tako što bi bilo potvrđena prvostepena presuda.

Odgovor na reviziju nije podnesen. Odlučeno je kao u izreci iz ovih razloga.

Zakonom o parničnom postupku („Službeni glasnik RS“ broj 58/03, 85/03 74/05 i 63/07, u daljem tekstu: ZPP) propisano je: da revizija nije dozvoljena ako vrijednost pobijanog dijela pravnosnažne presude ne prelazi iznos od 10.000,00 konvertibilnih maraka (član 237. stav 2.); da izuzetno Vrhovni sud RS može dozvoliti reviziju u svim predmetima ako ocijeni da bi odlučivanje po reviziji bilo od značaja za primjenu prava u drugim slučajevima (član 237. stav 3.); da se kao vrijednost spora uzima u obzir samo vrijednost glavnog zahtjeva (član 316. stav 2.); da se kamate, ugovorna kazna i ostala sporedna traženja ne uzimaju u obzir pri određivanju vrijednosti spora ako ne čine glavni zahtjev (član 316. stav 3.).

Vrijednost spora u ovom parničnom postupku iznosi 2.772,00 KM, kako to proizilazi iz naprijed rečenog, što znači da ne prelazi iznos iz člana 237. stav 2. ZPP.

Odlučivanje o reviziji u ovom sporu nije, po ocjeni ovog suda, od značaja za primjenu prava u drugim slučajevima.

Dosljedno takvom stavu, revizija tužioca je odbačena kao nedozvoljena na osnovu člana 247. u vezi sa članovima 237. stav 2. i 3. i 254. stav 1. i 4. ZPP.

(Rješenje Vrhovnog suda Republike Srpske 118-0-Rev-06-001 014 od 30.10.2007.g.)

Revizija tuženog protiv rješenja Okružnog suda u Istočnom Sarajevu broj 014-0-GŽ-06-000 258 od 10.5.2006. godine se odbija.

Revizija tuženog protiv presude Osnovnog suda u Sokocu – Odjeljenje u Istočnom Sarajevu broj Rs-140/05 od 1.12.2005. godine se odbacuje.

Prvostepenom presudom Osnovnog suda u Sokocu – Odjeljenja Istočno Sarajevo broj Rs-140/05 od 1.12.2005. godine obavezano je tuženo MDP E. – ZDP T. (sada: AD za proizvodnju...T.) iz I. S. da isplati tužiocu V. D. iznose i to 720,00 KM s kamatom od 27.8.2001. godine pa do isplate na ime neisplaćenih pet plata u 1998. godini, 1.671,90 KM s kamatom od 27.8.2001. godine pa do isplate na ime neisplaćenih plata i razlike neisplaćenih plata u 1999. godini, 672,00 KM s kamatom od 27.8.2001. godine do isplate na ime četiri neisplaćene plate u 2000. godini, 52,54 KM s kamatom od 21.6.1999. godine do isplate na ime neisplaćenih putnih naloga, 720,00 KM s kamatom od 6.4.2000. godine do isplate na ime otpremnine zbog odlaska u penziju, 9.273,20 KM s kamatom od 27.1.2001. godine do isplate na ime naknade štete zbog neostvarene penzije od 6.4.2000. godine do 1.8.2003. godine i 3.690,53 KM s kamatom od 29.6.2004. godine do isplate na ime štete koju tužilac trpi zbog neisplaćene penzije za period od 1.8.2003. godine do 29.6.2004. godine. Tuženi je obavezan da tužiocu naknadi parnične troškove u iznosu od 750,00 KM u roku od 15 dana pod prijetnjom izvršenja.

Prvostepenim rješenjem Osnovnog suda u Sokocu Odjeljenje u Istočnom Sarajevu broj Rs-140/05 od 2.2.2006. godine odbijen je prijedlog tuženog za povraćaj u pređašnje stanje zbog propuštanja roka za ulaganje žalbe protiv presude broj Rs-140/05 od 1.12.2003. godine; žalba tuženog protiv ove presude, odbačena je kao neblagovremena.

Drugostepenim rješenjem Okružnog suda u Istočnom Sarajevu broj 014- 0-GŽ-06-000 258 od 10.5.2006. godine žalba tuženog je odbijena i potvrđeno prvostepeno rješenje.

Tuženi je izjavio reviziju protiv drugostepenog rješenja zbog povrede odredaba parničnog postupka iz člana 209. u vezi sa članom 236. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik RS“ broj 58/03, 85/03, 74/05 i 63/07, u daljem tekstu: ZPP) i pogrešne primjene materijalnog prava s prijedlogom da ovaj sud ukine oba nižestepena rješenja, „dozvoli povraćaj u prijašnje stanje i usvoji žalbu izjavljenu na presudu broj: Rs-140/05 od 01.12.2005. godine, istu preinači i odbije tužbeni zahtjev u dijelu izreke pod alinejom 6. i 7. ili ukine u ovom dijelu i predmet vrati na ponovno suđenje i odluku“ (alineje 6. i

7. se odnose na iznose od 9.273,20 KM, odnosno 3.690,53 KM po osnovu naknade štete zbog neostvarene penzije od 6.4.2000. godine do 1.8.2003. godine i neisplaćene penzije od 1.8.2003. godine do 29.6.2004. godine s kamatama). Istom revizijom tuženog pobija se i prvostepena presuda broj Rs-140/05 od 1.12.2005. godine.

Tužilac je u odgovoru na reviziju predložio da se revizija tuženog odbije. Pored ostalog naveo je da „nije dozvoljeno davati reviziju na presudu prvostepenog suda“.

Prvostepeni sud je utvrdio da je punomoćnica zakonskog zastupnika tuženog bila dužna da primi prvostepenu presudu 1.12.2005. godine u zgradi suda, od kada joj je i tekao rok za žalbu u trajanju od 15 dana. Po presudu je međutim došla 6. decembra 2005. godine, kad ju je i primila, a žalbu protiv presude izjavila je 22. decembra 2005. godine, dakle po isteku zakonskog roka. Pošto je ocijenio da punomoćnica zakonskog zastupnika tuženog nije na valjan način opravdala propuštanje roka, sud je odbio prijedlog tuženog za povraćaj u pređašnje stanje, a žalbu protiv prvostepene presude odbacio je kao neblagovremenu (član 331. u vezi sa članom 328. i članom 213. st. 1. i 2. ZPP). Punomoćnica zakonskog zastupnika tuženog je, naime, propuštanje roka nastojala da opravda svojim zdravstvenim stanjem, pa je na ročištu, zakazanom povodom prijedloga za povraćaj u pređašnje stanje dostavila nalaz ordinacije.... Dr. M. iz S. od 8.12.2005. godine. Uvidom u nalaz sud je ustanovio samo to da punomoćnica zakonskog zastupnika

tuženog „ima bolove u žličici“ (želucu) i da joj je propisana terapija tabletama, što je ocijenio kao nedovoljan dokaz za opravdanje propuštanja roka.

Punomoćnica zakonskog zastupnika tuženog je uz žalbu protiv prvostepenog rješenja dostavila kopiju izvještaja D. Z. iz S. S., ambulante... od

2. februara 2006. godine prema kojem je bila privremeno nesposobna za rad od

6. do 16. decembra 2005. godine.

Drugostepeni sud je prihvatio činjenična utvrđenja i pravno shvatanje prvostepenog suda, te je zaključio da se „doznaka... izdata od D. Z. iz S. S. od 02.02.2006. godine, dakle poslije održanog ročišta po prijedlogu za povraćaj u predašnje stanje“ ne može prihvatiti kao valjan dokaz da je punomoćnica zakonskog zastupnika tuženog sve vrijeme od dana podizanja presude pa do isteka roka za žalbu bila potpuno nesposobna za rad, odnosno da je „očigledno da... doznaka nije ni postojala u vrijeme raspravljanja prijedloga za povraćaj u predašnje stanje, jer ista nije prezentirana na toj raspravi, nego je naknadno izdata, a sve u funkciji pravdanja propuštanja roka za izjavljivanje žalbe“.

Odlučeno je kao u izreci iz ovih razloga.

Shvatanja nižestepenih sudova u pogledu neosnovanosti prijedloga za povraćaj u predašnje stanje i neblagovremenosti žalbe tuženog su pravilna.

Članom 236. ZPP propisano je da će se u postupku po žalbi protiv rješenja shodno primjenjivati odredbe koje važe za žalbu protiv presude, osim odredbe o održavanju rasprave pred drugostepenim sudom. Prema članu 207. st.

1. istog zakona u žalbi se ne mogu iznositi nove činjenice i predlagati novi dokazi, osim ako žalilac pruži dokaze da ih bez svoje krivice nije mogao iznijeti odnosno predložiti do zaključenja glavne rasprave.

Punomoćnica zakonskog zastupnika tuženog nije pružila dokaz da izvještaj D. Z. iz S. S. od 2.2.2006. godine („doznaku“) o privremenoj spriječenosti za rad nije mogla dostaviti do održavanja ročišta na kome se je raspravljalo o prijedlogu za povraćaj u predašnje stanje pred prvostepenim sudom 2.2.2006. godine, tim prije što se je izvještaj odnosio na period od 6. do

16. decembra 2005. godine. Zbog toga ga drugostepeni sud osnovano nije mogao uzeti u razmatranje prilikom odlučivanja o žalbi tuženog protiv prvostepenog rješenja, u smislu naprijed pomenutih zakonskih odredaba.

Punomoćnica zakonskog zastupnika tuženog je tražila odlaganje ročišta od 2.2.2006. godine, ne za 30 minuta kako tvrdi u reviziji, nego za jedan dan da bi dostavila ljekarske nalaze, navodeći kako je smatrala „da je internistički nalaz poznate ordinacije sarajevske dovoljan za današnje ročište“. Njoj je međutim, moralo biti jasno, da taj nalaz u kome se samo navodi oboljenje i propisuje terapija uzimanjem lijekova, nije dovoljan dokaz za opravdanje propuštanja roka za ulaganje žalbe protiv prvostepene presude. Na njoj je ležao teret dokazivanja da je propuštanje bilo opravdano. Ona, međutim, to nije dokazala.

Drugostepeno rješenje, po ocjeni ovog suda, nema nedostataka na koje ukazuje revidentkinja, odnosno na koje ovaj sud pazi po službenoj dužnosti. Shodno tome, revizija tuženog protiv tog rješenja odbijena je kao neosnovana (član 254. st. 1. i 4. u vezi sa članom 248. i 241. ZZ).

Revizija se može izjaviti samo protiv pravnosnažne presude donesene u drugom stepenu i protiv rješenja drugostepenog suda koji je postupak pravnosnažno završen (član 237. st. 1. i član 254. st. 1. ZPP) a ne i protiv prvostepene presude. Iz tih razloga, a na osnovu člana 247. istog zakona, odbačena je revizija tuženog protiv prvostepene presude broj Rs-140/05 od 1.12.2005. godine.

Ovaj sud nema zakonska ovlaštenja da ukine klauzulu pravosnažnosti prvostepene presude, niti da prekine započeti izvršni postupak, što se, pored ostalog, traži u reviziji tuženog. Iz tih razloga nije se moglo udovoljiti ni ovim zahtjevima revidenta.

(Rješenje Vrhovnog suda Republike Srpske 118-0-Rev-06-000 662 od 12.09.2008..g)

Revizija se uvažava presuda Okružnog suda u Banjoj Luci broj GŽ-1705/05 od 10.5.2006. godine, se preinačuje i sudi:

Žalba se uvažava i presuda Osnovnog suda u Prijedoru broj P-541/04 od 29.7.2005. godine se preinačava tako što se tužilac odbija sa tužbenim zahtjevom za utvrđenje da tuženoj ne pripada pravo na naplatu iznosa od 3.817,73 KM po računu broj 902786660 od 16.11.2004. godine sa kamatom na navedeni iznos od 16.11.2004. godine kao i sa zahtjevom za naknadu parničnih troškova.

Tužena se odbija sa zahtjevom za naknadu troškova spora.

Prvostepenom presudom Osnovnog suda u Prijedoru broj P-541/04 od 29.7.2005. godine utvrđeno je da tuženoj Z. d. p. E. B.L. RJ E. P. (sada: E. A.D. B.L. RJ E. P.) ne pripada pravo na naplatu iznosa od 3.817,73 KM kao i kamate obračunate na navedeni iznos od 16.11.2004. godine pa do pravosnažnosti ove presude (stav 1.). Utvrđuje se da ukupan dug tužioca prema tuženoj za utrošenu električnu energiju sa 16.11.2004. godine iznosi 46.63 KM (stav 2.). Obavezuje se tužena da naknadi tužiocu troškove spora u iznosu od 731,00 KM, sve u roku od 30 dana pod prijetnjom izvršenja (stav 3.).

Drugostepenom presudom Okružnog suda u Banjoj Luci broj GŽ-1705/05 od 10.5.2006. godine, žalba tuženog se odbija i prvostepena presuda potvrđuje.

Tužena revizijom pobija drugostepenu presudu zbog povreda odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava s prijedlogom da se ta presuda preinači, tako što će se tužba tužioca odbaciti kao nedozvoljena a tužioca obavezati „na plaćanje cjelokupnih troškova postupka“.

Tužbom se traži utvrđenje da tuženoj ne pripada pravo na naplatu iznosa od 3.864,64 KM po računu broj 902786660 od 16.11.2004. godine kao i kamate obračunate na taj iznos od dospelja pa do isplate.

Tužilac je prema utvrđenom činjeničnom stanju, potrošač električne energije koju mu isporučuje tužena. Tužena je, što je nesporno između stranaka u sporu, prije pokretanja ovog spora ispostavila tužiocu račun broj od 16.11.2004. godine prema kojem njegov dug iznosi 3.772,36 KM, a odnosi se: „na prethodni saldo dug“, obračun utrošene snage za obračunski period od 72,07 KM, porez 7,219 KM i obračunate kamate od 52,70 KM. Tužilac je smatrajući da nije potrošio električnu energiju u navedenom iznosu po računu od 16.11.2004. godine, dana 18.11.2004. godine kod prvostepenog suda pokrenuo ovaj spor. Po njegovom mišljenju pretežni dio duga se odnosi na period prije 1998. godine, te da je zastario za naplatu po odredbi čl.378. stav 1. Zakona o obligacionim odnosima („Službeni list SFRJ“ broj 29/78 do 57/89, i

„Službeni glasnik RS „ broj 17/93 i 3/96, u daljem tekstu: ZOO), a dio da se odnosi na obračunavanje kamate na kamatu što je zabranjeno ZOO. Nesporno je da do okončanja ovog postupka kod prvostepenog suda tužena nije pokrenula postupak protiv tužioca radi naplate novčanog iznosa iz navedenog računa. Prvostepeni sud je izveo dokaz saslušanja vještaka finansijske struke M. R. koji je nakon uvida u finansijsku dokumentaciju tužene utvrdio da potraživanje tužene prema tužiocu u iznosu od 1.630,00 KM potiče iz 2000. godine, koji je stalno uvećavan za obračun kamata koji su po mišljenju vještaka nezakonito obračunate, i da je na dan 16.11.2004. godine tužilac dugovao tuženoj 46.63 KM. Prvostepeni sud je za potraživanje tužene koja su nastala prije 18.11.2003. godine za koje je istakao tužilac prigovor zastare, našao da su u smislu odredbi čl.378. st.1. tač.1. ZOO zastarili.

Iz tih razloga prvostepeni sud je udovoljio tužbenom zahtjevu.

Drugostepeni sud je zaključio da je tužba tužioca podnesena u skladu sa odredbom člana 54. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik RS„ broj 58/03 do 63/07, u daljem tekstu: ZPP), pa je prihvatajući činjenična utvrđenja i pravno shvatanje prvostepenog suda, žalbu tužene odbio i potvrdio prvostepenu presudu.

Shvatanje nižestepениh sudova nisu pravilna. Revizija je osnovana.

Vrijednost spora u ovoj pravnoj stvari iznosi 3.864,60 KM, i ne prelazi iznos od 10.000,00 KM propisan odredbom čl. 237. stav 2. ZPP. Ocjenjujući da bi odlučivanje o reviziji tužene u ovom sporu bilo od značaja za primjenu prava u drugim slučajevima, ovaj sud je na osnovu ovlaštenja iz stava 3. čl.237. ZPP dozvolio reviziju.

U vrijeme ispostavljanja računa tužene od 16.11.2004. godine bili su na snazi Zakon o električnoj energiji („Službeni glasnik RS„ broj 66/02, 29/03, 86/04 i 111/04, u daljem tekstu: ZEE) i Opšti uslovi za isporuku električne energije („Službeni glasnik RS„ broj 23/94, u daljem tekstu: Opšti uslovi). Odredbama ZEE propisano je: da se snabdijevanje električnom energijom vrši u skladu sa tim Zakonom, opštim uslovima za isporuku električne energije, tarifnim sistemom za prodaju električne energije i ugovorom koji mogu da zaključe prodavac i kupac (član 81. stav 1.); da snabdijevanje električnom energijom podrazumijeva isporuku i/ili prodaju električne energije (član 81. stav 2.); da se opštim uslovima za isporuku električne energije uređuju naročito način obračuna i uslovi plaćanja električne energije (član 82. stav

1. tačka 7.). Prema opštim uslovima: potrošačima na niskom naponu, električna energija se, po pravilu, isporučuje na osnovu ugovora po pristupanju (član 57. stav 1.); podnošenje, prijave od strane potrošača za priključenje njegove instalacije na mrežu isporučioца, izvršenjem priključenja i blombiranjem brojila, smatra se da je zaključen ugovor po pristupanju (član 57. stav 2.); ugovorom po pristupanju potrošač prihvata sve odredbe uslova (misli se na opšte uslove) tarifnog sistema i tarifnih stavova za dodjelu električne energije (član 58.).

Iz ovih odredbi proizilazi da su tužilac kao potrošač i tužena kao isporučilac električne energije zaključili ugovor o isporuci električne energije, koji ima karakter ugovora po pristupanju. Prema članu 142. stav 1. ZOO, opšti uslovi određeni od strane jednog ugovorača, bilo da su sadržani u formularnom ugovoru, bilo da se na njih ugovor poziva, dopunjuje posebne pogodbe utvrđene među ugovoračima u istom ugovoru i po pravilu obavezuje kao i ove. „Opšti uslovi obavezuju ugovornu stranu ako su joj bili poznati ili morali biti poznati u času zaključenja ugovora“ (član 142. stav 3. ZOO).

Opšti uslovi su, prema tome, sastavni dio ugovora o isporuci električne energije i obavezuju tužioca kao i ostale ugovorne odredbe.

Opštim uslovima je dalje propisano: da obavijest isporučioца o visini novčanog iznosa za kontinuirano preuzimanje električne energije ima karakter računa (u ovom slučaju računa od 16.11.2004. godine) i po istom teku sve obaveze i preduzimaju se mjere za naplatu (član 93. stav 2.); da se smatra, ako potrošač u roku od 15 dana nije uložio prigovor na visinu novčanog iznosa iz obavijesti isporučioца, odnosno iz njegovog računa, da je saglasan sa utvrđenim iznosom (član 93. stav 3.); da je potrošač električne energije dužan da isporučenu električnu energiju plati u roku od 5 dana od dana ispostavljanja obračuna-računa stvarno isporučene električne energije, ako ugovorom nije drugačije utvrđeno (član 94. stav 1.); da potrošač može ako smatra da je obračun stvarno isporučene električne energije nepravilno utvrđen, zahtijevati njegovu provjeru (član 96. stav 1.); da će isporučilac, ako utvrdi da isporučenu električnu energiju netačno obračunao, izvršiti ispravku i ispravljeni obračun dostaviti potrošaču u roku od 8 dana od dana prijema zahtjeva i vratiti potrošaču više uplaćeni iznos uvećan po stopi domicilne banke na kredite za obrtna sredstva (član 96. stav 2.); da je potrošač dužan ako ne izvrši svoju novčanu obavezu u rokovima utvrđenim

ugovorom po isporuci električne energije i Opštim uslovima, zajedno sa glavnim dugom platiti i kamatu na iznos duga po stopi domicilne banke na kredite za obrtna sredstva i to za period od dospjeća obaveze do plaćanja, ako ugovorom nije drugačije utvrđeno (član 97.).

Tužilac je, podnio tužbu sudu po prijemu osporenog računa, ali tokom postupka nije tvrdio, niti dokazao da je tuženoj podnosio prigovor na visinu novčanog iznosa iz računa u roku od 15 dana od njegovog prijema, odnosno da je obračun stvarno isporučene električne energije nepravilno utvrđen. Protekom navedenog roka bez podnošenja prigovora, smatra se da je tužilac saglasan sa utvrđenim iznosom, pa je iznos iz računa dužan platiti u roku od 5 dana od dana njegovog ispostavljanja (član 93. stav 2. i 3. i član 94. stav 1. Opštih uslova). Zbog propuštanja podnošenja prigovora, tužilac se više ne može pozivati na odredbe o zastarjelosti potraživanja, odnosno o načinu obračuna kamate na dospeljelo, a ne isplaćeno potraživanje iz ZOO.

Nižestepeni sudovi su pravilno i potpuno utvrdili činjenično stanje, ali pogrešno primijenili materijalno pravo kada su udovoljili tužbenom zahtjevu tužioca. Ovaj sud je, radi toga na osnovu člana 250. stav 1. ZPP usvojio reviziju tužene, preinačio obe nižestepene presude i odlučio kao u izreci.

Tužena je u reviziji tražila da joj tužilac naknadi troškove spora, koje tokom postupka ni sada u reviziji nije opredijelila, pa stoga joj troškovi spora nisu ni dosuđeni (čl. 396. stav 1. ZPP).

(Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske 118-0-Rev-06-000 887 od 18.7.2008.g.)

Revizija – potraživanje u novcu, ako vrijednost predmeta spora ne prelazi cenzus od 10 000 KM

Tužilac G. S. sin C., podnio je preko svog punomoćnika, advokata tužbu na dan 9.12.2003. godine protiv tuženih Republike Srpske-V. R. S. i R. S.-Republičke uprave carina B.L., koje zastupa Republičko javno pravobranilaštvo R. S., radi utvrđenja nosioca stanarskog prava. U tužbi je označio vrijednost spora u iznosu od 1.000,00 KM koja nije mijenjana tokom postupka. Naknadno je u parnicu stupio M. N. u svojstvu umješača na strani tuženih.

Prvostepenom presudom Osnovnog suda u D. broj P-252/2004. od 5.10.2004. godine utvrđeno je da je tužilac nosilac stanarskog prava na spornom dvoiposobnom stanu u D., u ulici F. V. broj 30, na trećem spratu, broj 41 koji se sastoji od dvije veće i jedne manje sobe, kuhinje ostave, hodnika, kupatila sa WC-om, lođe, balkona i šupe, ukupne stambene površine od 75 m²; odlučeno je da presuda zamjenjuje ugovor o korišćenju stana; tužene su obavezane da tužiocu naknade parnične troškove u iznosu od 1.506,25 KM u roku od 30 dana od dana donošenja presude pod prijetnjom izvršenja.

Drugostepenom presudom Okružnog suda u D. broj GŽ-644/04 od 20.5.2005. godine uvažene su žalbe tuženih i umješača na strani tuženih, pa je prvostepena presuda preinačena tako što je tužilac odbijen u cjelini sa tužbenim zahtjevom; tužilac je obavezan da tuženima naknadi parnične troškove u iznosu od 400,00 KM, a umješaču u iznosu od 110,00 KM u roku od 30 dana od dana dostavljanja prepisa presude, pod prijetnjom izvršenja.

Tužilac je izjavio reviziju protiv drugostepene presude zbog povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava s prijedlogom da se ta presuda preinači tako što bi njegovom tužbenom zahtjevu bilo udovoljeno. Tražio je naknadu parničnih troškova cjelokupnog postupka.

Tuženi i umješač na njihovoj strani dostavili su odgovore na reviziju. Odlučeno je kao u izreci iz ovih razloga.

Članom 237. Zakona o parničnom postupku ("Službeni glasnik RS", br. 58/03, 85/03 i 74/05, – u daljem tekstu: ZPP) propisano je da revizija nije dozvoljena ako vrijednost dijela presude ne prelazi iznos od 10.000 KM (stav 2.); da izuzetno Vrhovni sud R. S. može dozvoliti reviziju u svim predmetima ako ocijeni da bi odlučivanje po reviziji bilo od značaja za primjenu prava u drugim slučajevima (stav 3).

Iz izloženog proizilazi da označena vrijednost predmeta spora u ovoj pravnoj stvari ne prelazi iznos od 10.000 KM. Kako sud nije našao da bi odlučivanje po reviziji bilo od značaja za primjenu prava u drugim slučajevima, revizija tužioca je odbačena kao nedozvoljena na osnovu člana 247. u vezi sa članom 237. stav 2. i 3. ZPP.

(Rješenje Vrhovnog suda Republike Srpske Rev-508/05 od 10.10.2006.g.)

Presuđena stvar – Res judicata

Revizija se uvažava, ukida se rješenje Okružnog suda u Bijeljini broj 012-0-GŽ-06-000 742 od 15.3.2007. godine, u dijelu kojim je potvrđeno rješenje Osnovnog suda u Bijeljini broj 080-0-P-05-001 015 od 13.7.2006. godine (ispravljeno rješenjem istog suda, istog broja od 10.10.2006. godine) i u tom dijelu predmet se vraća drugostepenom sudu na ponovno suđenje.

Prvostepenim rješenjem Osnovnog suda u Bijeljini broj 080-0-P-05-001 015 od 13.7.2006. godine, od 13.7.2006. godine (u daljem tekstu: rješenje od 13.7.2006. godine) tužba tužioca V. S. sina P. odbačena je kao nedopuštena

„shodno članu 67. stav 1. tačka 4. ZPP-a“. Odlučeno je da troškovi postupka u ukupnom iznosu od 1.440,00 KM „padaju na teret tužioca shodno članu 386. ZPP-a“. Ovo rješenje ispravljeno je rješenjem istog suda, istog broja od 10.10.2006. godine u tom smislu što je datum u zaglavlju „13.7.2005.“ zamjenjen datumom „13.7.2006“ dok je datum u četvrtom stavu obrazloženja „30.3.2003“ zamijenjen datumom „30.9.2003.“

Drugim prvostepenim rješenjem Osnovnog suda u Bijeljini broj P- 1015/05 od 5.6.2006. godine dozvoljen je povraćaj u pređašnje stanje, ukinuta je presuda zbog propuštanja prvostepenog suda broj P-1015/05 od 4.4.2006. godine i odlučeno da se postupak stavlja u fazu prije donošenja ove presude.

Drugostepenim rješenjem Okružnog suda u Bijeljini broj 012-0-GŽ-06- 000 742 od 15.3.2007. godine, žalba tužioca je odbijena, a oba prvostepena rješenja su potvrđena.

Tužilac je izjavio reviziju protiv drugostepenog rješenja samo u dijelu kojim je potvrđeno rješenje od 13.7.2006. godine zbog povreda odredaba parničnog postupka pred drugostepenim sudom, s prijedlogom da se to rješenje u pobijanom dijelu ukine i predmet vrati drugostepenom sudu na ponovno odlučivanje.

U tužbi podnesenoj Osnovnom sudu u Bijeljini protiv tužene S. A., kćeri A., na dan 8. novembra 2005. godine i tokom postupka, tužilac je postavio tužbeni zahtjev da se utvrdi „da je dana 2.11.2003. godine, kada je stupio na snagu Zakon o građevinskom zemljištu RS, bez pravnog učinka i bez dejstva presuda Okružnog suda u Bijeljini broj GŽ-62/03 od 30.9.2003. godine u dijelu, kojim je tužilac obavezan da tuženoj preda u posjed dio parcele broj 2462 u površini od 384 m2, koji odgovara bivšoj parceli broj 2466, sve K.O. B. I, te da je izvršenje tog dijela presude postalo zabranjeno i nedopustivo, a što je tužena dužna priznati te trpjeti da se ukinu sve sprovedene izvršne radnje u izvršnom postupku koji je vođen pred Osnovnim sudom u Bijeljini pod brojem I-1431/03“ uz dosuđenje parničnih troškova.

Prvostepeni sud je utvrdio da je Vrhovni sud Republike Srpske rješenjem broj Rev-285/04 od 18.11.2005. godine uvažio reviziju tužioca,

„ukinuo presudu Okružnog suda u Bijeljini broj GŽ-62/03 od 30.09.2003. godine i predmet vratio istom sudu na ponovno suđenje“. U prvostepenom rješenju je konstantovano da je presuda koja se tužbom pobija „već ukinuta, pa ovaj sud nema šta utvrđivati da je ona bez pravnog učinka, zbog čega je donio rješenje kao u dispozitivu“. Pri tome, sud se je pozvao na odredbu člana 67. stav 1. tačka 4. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik RS“ broj 58/03, 85/03 74/05 i 63/07, u daljem tekstu: ZPP). Tom odredbom propisano je da se tužba, po prethodnom ispitivanju odbacuje, ako sud utvrdi da je stvar pravnosnažno presuđena.

Drugostepeni sud je zaključio da se „iz razloga rješenja jasno... da zaključiti da je tužba odbačena zbog odsustva pravnog interesa tužioca, u pitanju je greška u kucanju što sud u izreci navodi t.4 st1. čl.67, umjesto tačke 7. istog člana, a što proizilazi iz podataka spisa predmeta“ (prema članu 67. stav 1. tačka 7. ZPP, tužba se odbacuje ako sud utvrdi da ne postoji pravni interes tužioca za podnošenje tužbe za utvrđenje). Tužiočev pravni interes za podnošenje tužbe u ovom sporu je, prema shvatanju drugostepenog suda, u proglašenju nedopustivosti izvršenja koje se pred prvostepenim sudom vodi pod brojem I-1443/03. Kako je rješenjem prvostepenog suda broj I-1443/03 od 10.5.2006. godine postupak izvršenja obustavljen, a sve provedene radnje ukinute, tužilac, po shvatanju drugostepenog suda, nema pravni interes za vođenje ove parnice.

Pomenuti zaključak drugostepenog suda za sada je preuranjen.

Ako je rješenjem broj I-1443/03 od 10.5.2006. godine doista obustavljen izvršni postupak, a sprovedene radnje ukinute, bilo bi osnovano shvatanje da tužilac nema pravni interes za vođenje ove parnice, pri nespornoj činjenici

da je presuda Okružnog suda u Bijeljini broj GŽ-62/03 od 30.9.2003. godine, kao izvršna isprava, u međuvremenu ukinuta.

U protivnom, ako izvršni postupak nije obustavljen, niti su ukinute sprovedene radnje u tom postupku, postojao bi i pravni interes tužioca za podnošenje tužbe za utvrđenje, kao u ovom sporu, s obzirom na postavljeni tužbeni zahtjev. Sud međutim nije izvršio uvid u predmet broj I-1443/03 ni u rješenje istog broja od 10.5.2006. godine. S druge strane, tužilac je uporno tvrdio da izvršni postupak nije obustavljen. Spisima je priložen prepis rješenja Osnovnog suda u Bijeljini broj I-1431/03 od 10.5.2005. godine prema kojem se u postupku tražioca izvršenja S. A. protiv izvršenika V. S., radi predaje u posjed, „postupak protivizvršenja“ (dakle, ne izvršni postupak!)

„obustavlja i ukidaju sve provedene radnje koje su provedene u postupku protivizvršenja“.

U daljem toku postupka potrebno je, radi toga, izvršiti uvid u izvršni predmet za izvršenje presude Okružnog suda u Bijeljini broj GŽ-62/03 od 30.9.2003. godine, kako bi se razjasnila sporna pitanja da li je izvršni postupak obustavljen a sprovedene radnje ukinute, odnosno da li postoji pravni interes tužioca za vođenje ovakve parnice.

Kako iz izloženog proizilazi, drugosepeno rješenje u dijelu kojim je potvrđeno rješenje od 13.7.2006. godine, doneseno je uz povredu odredaba parničnog postupka (član 209. u vezi sa članom 67. stav 1. tačka 7. ZPP). Shodno tome, revizija tužioca je uvažena, drugostepeno rješenje u tom dijelu ukinuto i odlučeno da se predmet u ukinutom dijelu vrati drugostepenom sudu na ponovan postupak (član 250. stav 2. u vezi sa članovima 240. stav 1. tačka 1.

i 254. stav 1. tačka 1. i 4. ZPP.

Drugostepeni sud je dužan da u daljem postupku otkloni ukazani nedostatak (član 253. u vezi sa članom 228. ZPP).

Prvostepeno rješenje ostaje neizmijenjeno u nepobijanom dijelu, kojim je potvrđeno prvostepeno rješenje broj P-1015/05 od 5.6.2006. godine.

(Rješenje Vrhovnog suda Republike Srpske 118-0-Rev-07-000 545 od 27.6.2008.g.)

Prvostepenom presudom Osnovnog suda u K.V. broj Rs-37/98 od 15.10.2002. godine, obavezan je tuženi DUTP B. iz K.V. da tužiocu E.Č. plati na ime neisplaćenih plata za period od 11.06.1992. do 15.05.2002. godine iznos od 9.866,28 KM; na ime zatezne kamate na neisplaćene plate u istom periodu iznos od 16.886,17 KM; na ime regresa za godišnji odmor iznos od 968,00 KM, na ime zakonskih kamata na neisplaćeni regres iznos od 1.502,76 KM, ukupno 29.223,20 KM, sa zakonskom zateznom kamatom počev od 15.10.2002. godine do isplate (stav 1). Tužba u dijelu kojim tužitelj traži uplate novčanih iznosa za penzijsko i zdravstveno osiguranje, se odbacuje (stav 2).

Drugostepenom presudom Okružnog suda u B.L. broj Ž-80/03 od 16.08.2005. godine, žalba tuženog djelimično je uvažena, navedena prvostepena presuda preinačena u dosuđujućem dijelu utoliko što se: tužitelju dosuđuje naknada na ime izgubljene zarade za period od 15.12.1995. do 30.06.2004. godine u iznosu od 17.816,22 KM (od čega na ime naknade plata u iznosu od 11.183,06 KM i na ime zakonske zatezne kamate na taj iznos za period od 20.05.2001. pa do 30.06.2005. godine iznos od 6.633,16 KM), sa zakonskom zateznom kamatom na iznos od 11.183,06 KM počev od 01.07.2005. godine pa do isplate, umjesto naknade na ime neisplaćene plate koja je tužitelju dosuđena za period od 11.06.1992. do 15.05.2002. godine u ukupnom iznosu od 26.752,45 KM (stav 1). Tužitelj se odbija sa dijelom zahtjeva za naknadu izgubljene zarade za period od 11.06.1992. do 14.12.1995. godine u iznosu od 1.598,00 KM i na ime kamate na taj iznos za period od 20.05.2001. do 30.06.2005. godine u iznosu od 1.200,10 KM, kao i sa dijelom zahtjeva za naknadu na ime regresa u iznosu od 968,00 KM i na ime kamate na taj iznos u iznosu od 1.502,76 KM (stav 2).

Tuženi revizijom pobija drugostepenu presudu, zbog povreda odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava sa prijedlogom da se pobijana presuda ukine ili izmjeni shodno odredbi člana 250. i 251. Zakona o parničnom postupku.

Tužilac u odgovoru na reviziju tuženog osporio je navode revizije i predložio da se ista odbije.

Republički javni tužilac nije se izjasnio o podnesenoj reviziji (član 390. st. 3. Zakona o parničnom postupku – „Sl. list SFRJ“ br. 4/77 do 35/91 i „Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 17/93 do 32/94, u daljem tekstu ZPP).

Revizija nije osnovana.

Predmet spora je tužbeni zahtjev tužioca za naknadu štete na ime neostvarenih plata i naknade na ime regresa za nekorišćenje godišnjih odmora za vremenski period u kome ga je tuženi sprečavao da kod njega radi.

Nakon provedenog postupka prvostepeni sud je utvrdio: da je rješenjem tuženog 01-601-1-1/85 od 17.10.1985. godine sa tužiocem zasnovao radni odnos na neodređeno vrijeme, na radnom mjestu konobara, kod koga je radio do 11.06.1992. godine, a od tada do 14.12.1995. godine bio je u radnoj obavezi kod Opštinskog štaba civilne zaštite u K.V.; da je pravosnažnom djelimičnom presudom prvostepenog suda Rs-37/98 od 04.11.2001. godine utvrđeno da tužiocu nije prestao radni odnos kod tuženog i obavezao ga da tužioca vrati na radno mjesto na kojem je radio do prestanka radnog odnosa ili drugo radno mjesto koje odgovara njegovim stručnim i radnim sposobnostima; da tuženi tužiocu i drugim radnicima koji su bili u radnoj obavezi kod Opštinskog štaba civilne zaštite u K.V. za period od 11.06.1992. do 14.12.1995. godine nije vršio isplate plata i naknada koje je isplaćivao svojim radnicima koji su u tom periodu kod njega radili; da je tužilac 30.06.2004. godine zasnovao radni odnos kod drugog poslodavca; da iz nalaza i mišljenja vještaka finansijske struke Ž.T., diplomiranog ekonomiste iz K.V. od 15.05.2002. godine proizilazi da bi tužilac za period od 01.08.1992. do 15.05.2002. godine ostvario plate u dinarskim iznosima preračunatih u konvertibilne marke po kursu 1 KM = 6 dinara, iznosile 9.866,28 KM, na koji iznos je obračunata kamata od 16.886,17 KM, ukupno 26.752,44 KM, kao i naknade na ime regresa u iznosu od 968,00 KM i obračuna kamata na ovaj iznos od 1.502,76 KM.

Prvostepeni sud je udovoljio tužbenom zahtjevu za plaćanje naknade štete na ime neostvarenih plata, naknade na ime regresa, kao i obračuna kamata za iznose navedene u izreci prvostepene presude, dok je odbačena tužba tužioca za uplate novčanih iznosa za penzijsko i invalidsko osiguranje. Za ovakvu odluku prvostepeni sud je dao razloge: da je pravosnažnom djelimičnom presudom prvostepenog suda od 14.11.2001. godine utvrđeno da tužiocu nije prestao radni odnos kod tuženog i da ga tuženi vrati na rad na radnom mjestu na kojem je radio do prestanka radnog odnosa ili na drugo radno mjesto koje odgovara njegovim stručnim i radnim sposobnostima. Da visina naknade na ime neostvarenih plata, obračuna kamata je utvrđena na osnovu nalaza vještaka finansijske struke Ž.T. u iznosima navedenim u izreci prvostepene presude.

Drugostepeni sud je povodom žalbe tuženog protiv prvostepene presude, odlučio da otvori raspravu na kojoj je odredio ponovno izvođenje dokaza vještačenja po vještaku T.Ž. koji je sačinio pismeni nalaz i mišljenje od 10.06.2005. godine i dopunu nalaza i mišljenja od 28.07.2005. godine, pa nakon što je ocijenio provedene dokaze, preinačio prvostepenu presudu tako što je udovoljio tužbenom zahtjevu u iznosima navedenim u izreci pobijane drugostepene presude, pri čemu dajući razloge: da se na ovaj pravni odnos imaju primijeniti odredbe Zakona o osnovnim pravima iz radnog odnosa („Službeni list SFRJ broj 60/89 i 42/90 – u daljem tekstu: ZOPRO), koji je bio na snazi u vrijeme nastanka spornog pravnog odnosa (juni 1992. godine), i to odredbi člana

73. stav 1. tog zakona po kojem radnik ima pravo na naknadu štete po opštim načelima odgovornosti za štetu za period od kada mu je na nezakonit način prestao radni odnos, u kojem slučaju se primjenjuje načelo prezumirane krivice (član 154. i 155. Zakona o obligacionim odnosima “Službeni list SFRJ”, br. 29/78, 39/85 i 57/89, te “Službeni glasnik Republike Srpske”, br. 17/93, 3/96 i 39/03 – u daljem tekstu: ZOO), u kojem slučaju je po odredbi člana 185. ZOO odgovorno lice dužno uspostaviti stanje koje je bilo prije nego što je šteta nastala. Dalje drugostepeni sud navodi, da tuženi nije vršio isplate plata i naknada za radnike koji su bili angažovani u Opštinskom štabu civilne zaštite u K.V. ili na vojnoj obavezi za period od 11.06.1992. do 14.12.1995. godine, pa stoga da tužiocu ne pripada pravo na naknadu štete za navedeni period, jer da načelo pravičnosti nalaže da tužilac dijeli pravnu sudbinu ostalih radnika tuženog. Da je visina naknade za period od 15.12.1995. do 30.06.2004. godine kada se tužilac zaposlio kod drugog poslodavca utvrđena na osnovu nalaza i mišljenja vještaka finansijske struke T.Ž. od 10.06.2005. godine i dopune nalaza i mišljenja ovog vještaka od 28.07.1995. godine u iznosima navedenim u izreci drugostepene presude, kao i da tužiocu ne pripada naknada štete na ime regresa za godišnji odmor jer da tužilac u spornom periodu nije radio.

Odluka drugostepenog suda je pravilna i zakonita.

Prigovori revizije tuženog ”da se tužilac nakon 30.01.1996. godine do kada je bio u radnoj obavezi kod Opštinskog odbora civilne zaštite u K.V., nije obraćao tuženom sa zahtjevom za vraćanje na rad, već je 04.06.1998. godine prvostepenom sudu podnio tužbu protiv tuženog”, ne mogu se prihvatiti osnovanim.

Ovo iz razloga što je pravosnažnom djelimičnom presudom prvostepenog suda broj Rs-37/98 od 04.11.2001. godine utvrđeno da tužiocu nije prestao radni odnos kod tuženog i obavezao tuženog da tužioca vrati na rad, dakle radi se o presuđenoj stvari u odnosu na navedene zahtjeve tužioca, pa stoga se u ovoj parnici pitanje zakonitosti postojanja radnog odnosa tužioca kod tuženog kao i njegovo vraćanje na rad ne može više ispitivati.

Ni drugi prigovor revizije ”da prilikom utvrđivanja visine naknade štete tužiocu, nisu uzete u obzir plate koje je za sporni period tužilac primao kod Opštinskog štaba civilne zaštite u K.V., a ne plata koju je primala radnica tuženog Đ.M.”, ne može se prihvatiti osnovanim.

Tužilac je bio radnik tuženog, a što je utvrđeno, kako je rečeno na osnovu navedene pravosnažne djelimične presude prvostepenog suda od 04.11.2001. godine kojom je utvrđeno da tužiocu nije prestao radni odnos kod tuženog i obavezan tuženi da ga vrati na rad na radno mjesto na kojem je do tada radio, odnosno na radno mjesto koje odgovara njegovim stručnim i radnim sposobnostima, dakle, u pogledu postojanja radnog odnosa tužioca kod tuženog u spornom periodu, kao i o njegovom vraćanju na rad kod tuženog, pravosnažno je presuđeno navedenom presudom prvostepenog suda, pa se u ovoj parnici o tom pitanju više ne može odlučivati.

Stoga se i zahtjev za naknadu štete na ime neostvarenih plata tužioca nije mogao utvrditi uporedbom mjesečnih iznosa plata radnog mjesta na kojem je tužilac do tada radio, tj. radnog mjesta konobara, koje (radno mjesto) u spornom periodu više nije postojalo, već uporedbom radnog mjesta radnika tužene Đ.M., kao adekvatnog uporednog radnika tuženog, a ne uporednog radnika koji je u spornom periodu radio kod Opštinskog odbora civilne zaštite u K.V., jer tužilac u spornom periodu nije ni bio njen radnik.

Ni materijalno pravo nije pogrešno primijenjeno na štetu tužene kada je drugostepeni sud pozivom na odredbe člana 154. stav 1., 158. i 185. ZOO tužiocu dosudio naknadu štete na ime neostvarenih plata kao i obračuna zakonske zatezne kamate na iznose neostvarenih plata, u iznosima navedenim u izreci drugostepene presude

Pobijana presuda nema, prema tome, nedostataka na koje se ukazuje u reviziji, odnosno na koje ovaj sud pazi po službenoj dužnosti.

Iz tih razloga, a na osnovu člana 393. i 386. ZPP, u vezi sa odredbom člana 456. stav 1. Zakona o parničnom postupku („Sl. glasnik RS“, br. 58/03, 85/03 i 74/05), revizija tuženog je odbijena kao neosnovana.

(Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske Rev-671/05 od 27.02.2007.g.)

Umještač

Prvostepenim rješenjem Osnovnog suda u B. L. broj P-815/03 od 15.11.2005. godine „tužba tužitelja O. Z. podnijeta u predmetu br.P-815/03 dana 21.1.2005. g. a uređena na ročištu od 30.8.2005. g. protiv tuženih K. S. i F. J. radi utvrđenja pravne valjanosti kupoprodajnog ugovora“ odbačena je kao neblagovremena.

Drugostepenim rješenjem Okružnog suda u B.L. broj 001-0-Gž-06-000 112

od 16.3.2006. godine žalba Z. O. odbačena je kao nedozvoljena.

Advokat Z. O. (u daljem tekstu: revident) izjavio je reviziju protiv drugostepenog rješenja zbog povrede odredaba parničnog postupka s prijedlogom da se rješenje ukine i predmet vrati na ponovan postupak.

Prema utvrđenom činjeničnom stanju tužilja S. K. podnijela je 13. novembra 1996. godine tužbu protiv tuženog J.F., radi utvrđenja pravne valjanosti ugovora. Tužbom je tražila da se utvrdi da je pravno valjan ugovor o prodaji („kupoprodajni ugovor“) zaključen 1.5.1995. godine (pravilno 1.2.1995. godine) u B. L. između tuženog kao prodavca i nje kao kupca dvoiposobnog stana u B. L., u. d/I površine 78,80 m², što bi tuženi bio dužan da prizna i da joj izda ispravu podobnu za prenos prava vlasništva u zemljišnim knjigama, odnosno u katastru, koju bi u protivnom zaimijenila presuda. Na ročištu od 30. aprila 2003. godine tuženi je preko svojih punomoćnika izjavio protivtužbu protiv tužilje. Zahtjevom protivtužbe tražio je da se utvrdi da je ugovor od 1.2.1995. godine pravno ništav, što bi tužilja bila dužna da prizna i trpi da se tuženi na osnovu presude upiše kao vlasnik i posjednik stana u Republičkoj upravi za geodetske i imovinsko-pravne poslove – Područna jedinica BL, u knjizi uložениh isprava otkupljenih stanova, uz naknadu parničnih troškova. Na ročištu od 5. septembra 2003. godine parnične stranke su pred prvostepenim sudom zaključile sudsko poravnanje u tom smislu da je ugovor od 1.2.1995. godine ništav, da će tužilja istog dana (tj. 5. septembra 2003. godine) predati tuženom sporni stan, slobodan od lica i stvari, u upotrebljivom stanju, kao i ključeve tog stana, a tuženi će, takođe istog dana, isplatiti tužilji iznos od 22.000,00 KM, što je, prema stanju u spisima i učinio. Kako je tužilja potraživala od tuženog i kamatu na iznos od 22.000,00 KM, a tuženi od nje zakupninu od 1.2.1995. godine, postupak je u tom dijelu nastavljen i okončan donošenjem rješenja broj P-815/03 od 12.12.2003. godine. Tim rješenjem: 1. konstantovano je da je povučena tužba tužilje kojom je tražila isplatu kamate na iznos od 22.000,00 KM za period od 1.2.1995. godine do 5.9.2003. godine; 2. odbačena je kao neuredna protivtužba tuženog („protivtužitelja“) kojom je tražio isplatu zakupnine za stan za period od 1.2.1995. godine; 3. odbijen je zahtjev tuženog za naknadu parničnih troškova. Rješenje je postalo pravosnažno 22.1.2004. godine. Revident je 16. decembra 2003. godine (tj. poslije zaključenog sudskog poravnanja i donošenja rješenja od 12.12.2003. godine, a prije pravnosnažnosti tog rješenja) podnio tužbu protiv obje parnične stranke, kao tužene, s tužbenim zahtjevom kojim je tražio da se utvrdi da je on vlasnik spornog stana u Banjoj Luci, u ulici Vase Pelagića broj 34/I, što bi oni bili dužni da priznaju i trpe da se stan upiše na osnovu presude kao njegovo vlasništvo u evidenciji nekretnina, uz isplatu parničnih troškova. Tužba je dostavljena na predmet broj P-815/03, ali je zavedena pod brojem P- 622/04.

Prvostepeni sud je zaključio da nisu bili ispunjeni uslovi za glavno miješanje (generalnu intervenciju) revidenta u parničnom postupku broj P- 815/03 iz člana 364. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik RS“ broj 58/03, 85/03 i 74/05, u daljem tekstu: ZPP) jer je parnica između parničnih stranaka u odnosu na sporni stan okončana poravnanjem od 5. septembra 2003. godine, dok je on podnio tužbu tek 16. decembra 2003. godine. Primjenom člana 67. stav 1. tačka 2. istog zakona prvostepeni sud je revidentovu tužbu odbacio kao neblagovremenu.

Drugostepeni sud je zauzeo stav da su u ovoj pravnoj stvari parnične stranke-tužilja S. K. i tuženi J. F., a da revident nema takvo svojstvo, jer u ovom predmetu nije podnio tužbu, odnosno nije pokrenuo parnični postupak. U skladu sa ovakvim pravnim shvatanjem, taj sud je na osnovu člana 255. u vezi sa članom

253. stav 1. ZPP odbacio žalbu revidenta kao nedozvoljenu. Revizija nije osnovana.

Shvatanje drugostepenog suda je pravilno.

Članom 364. ZPP propisano je da lice koje u cjelini ili djelimično traži stvar ili pravo o kome između drugih lica već teče parnica, može pred sudom pred kojim ta parnica teče tužiti obje stranke jednom tužbom sve dok se postupak pravnosnažno ne završi.

Parnica o spornom stanu (tj. o „stvari ili pravu“ u smislu navedene odredbe) okončana je između parničnih stranaka sudskim poravnanjem od 5. septembra 2003. godine. Sudsko poravnanje ima snagu izvršnog naslova (član 91. ZPP). Sudsko poravnanje može se pobijati samo tužbom (član 92. istog zakona).

Članom 93. ZPP propisano je da će sud u toku cijelog postupka po službenoj dužnosti paziti da li se vodi parnica o predmetu o kome je ranije bilo zaključeno sudsko poravnanje i ako utvrdi da se parnica vodi o predmetu o kome je zaključeno sudsko poravnanje, odbaciće tužbu. Iz ovih odredaba proizilazi da se sudsko poravnanje u procesnopravnom smislu upodobljava sa pravnosnažnom sudskom presudom.

Revidentov zahtjev za glavnim mješanjem bio bi, prema tome, osnovan da je on podnio tužbu protiv parničnih stranaka najkasnije do 5. septembra 2003. godine kad su tužilja i tuženi zaključili sudsko poravnanje. Pošto je tužbu podnio kasnije, 16. decembra 2003. godine, nisu ni po ocjeni ovog suda bili ispunjeni uslovi iz člana 364. ZPP da mu se u ovom parničnom postupku prizna svojstvo glavnog umješaća (generalnog intervenijenta). Spor između parničnih stranaka nastavljen je, doduše i poslije zaključenja poravnanja, ali ne o stanu (koji je definitivno pripao tuženoj) nego o zakupnini i o kamatama. To više nije bila parnica kojom se „traži stvar ili pravo“ (član 364. ZPP), nego o međusobnim odnosima obligacionopravne prirode između parničnih stranaka, koji su bez uticaja na primjenu ove zakonske odredbe.

Prvostepeni sud nije pravilno postupio kad je tužbu revidenta, primljenu

16. decembra 2003. godine zaveo pod brojem P-622/04, tj. kao da je predata u 2004. godini. Ovaj nedostatak je, međutim, bez uticaja na zakonitost i pravilnost nižestepenih odluka, jer se ni u slučaju da je pravilno postupljeno ne bi ispunili uslovi za glavno miješanje revidenta.

Revident, prema tome, suprotno shvatanju prvostepenog suda, nema svojstvo parnične stranke u parnici broj P-815/03 koja je vođena između tužilje S. K. i tuženog J. F. o spornom stanu i potraživanjima nastalim u vezi tog stana, nego eventualno trećeg lica, ali van slučajeva propisanih odredbama članova 369. do

372. ZPP, koje nije bilo ovlašćeno na podnošenje žalbe protiv prvostepene presude (član 213. stav 3. istog zakona). Drugostepeni sud je, prema tome, pravilno odbacio njegovu žalbu protiv prvostepene presude kao nedozvoljenu.

Procesna prava revidenta time nisu povrijeđena. Parnični postupak između njega i parničnih stranaka u ovom predmetu, o spornom stanu, vodiće se pred prvostepenim sudom pod brojem P-622/04, sa pravnim posljedicama koje proizilaze iz činjenice da je tužbu podnio prvostepenom sudu na dan 16. decembra 2003. godine.

Iz naprijed rečenog proizilazi da pobijano rješenje nema procesnih nedostataka na koje ukazuje revident, odnosno na koje ovaj sud pazi po službenoj dužnosti. Shodno tome, revizija je odbijena kao neosnovana na osnovu člana 254. stav 3. i 4. u vezi sa članovima 248. i 241. ZPP.

(Rješenje Vrhovnog suda Republike Srpske 118-0-Rev-06-001 106 od 25.05.2007.g.)